

HRVATSKI VOJNIK

Broj 161. Godina IV. 9. studenoga 2007. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Hrvatski novinari u višednevnom boravku s našim
vojnicima u Afganistanu

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešek,
Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisk:**Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****Hrvatski novinari s našim vojnicima u Afganistanu**

Krajem listopada, u organizaciji MORH-a, mala "ekspedicija" sastavljena od novinara, fotoreportera i snimatelja civilnih medija te HVG-a imala je rijetku priliku posjetiti Kabul i Mazar-e-Sharif u kojima borave i rade pripadnici OSRH koji se nalaze u sklopu nacionalnog kontingenta misije ISAF

Strana 4

Obilježena 17. obljetnica 1. gardijske brigade Tigrovi

Bivši i sadašnji pripadnici te zapovjednici legendarnih Tigrova okupili su se 5. studenoga u vojarni "Croatia" kako bi, polaganjem vijenaca i paljenjem svjeća podno spomen-obilježja poginulim pripadnicima brigade, obilježili 17. obljetnicu osnutka i djelovanja te legendarne postrojbe Hrvatske vojske

Strana 8

Opslužna bojna ZzL-a

Uz poštovanje svih rodova i struka, logistika je ipak srce svih OS-a, pa tako i naših. Što god planirali u bilo kojoj djelatnosti OS-a, ne možete zaobići logistiku. Od jutarnjeg ustajanja pa do kraja dana, sve aktivnosti koje se događaju vezane su uz logistiku...

Strana 12

"Desetonci"

Nudeći neodoljivu kombinaciju uporabljivosti i pristupačnosti, višenamjenski helikopteri mase oko deset tona zrakoplovni su ekvivalent za dostavne kamione. Kako je tržiste za te helikoptere golemo, tako je velik i broj ponuda, uglavnom američkih i europskih proizvođača

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Hrvatski novinari u višednevnom boravku s našim vojnicima u Afganistanu

Hrvatska zastavica na ramenu - *brand dobre volje*

Krajem listopada, u organizaciji MORH-a, mala "ekspedicija" sastavljena od novinara, fotoreportera i snimatelja civilnih medija te HVG-a imala je rijetku priliku posjetiti tu daleku zemlju, točnije gradove Kabul i Mazar-e-Sharif u kojima borave i rade pripadnici OSRH koji se nalaze u sklopu nacionalnog kontingenta misije ISAF

Darko MARTINOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

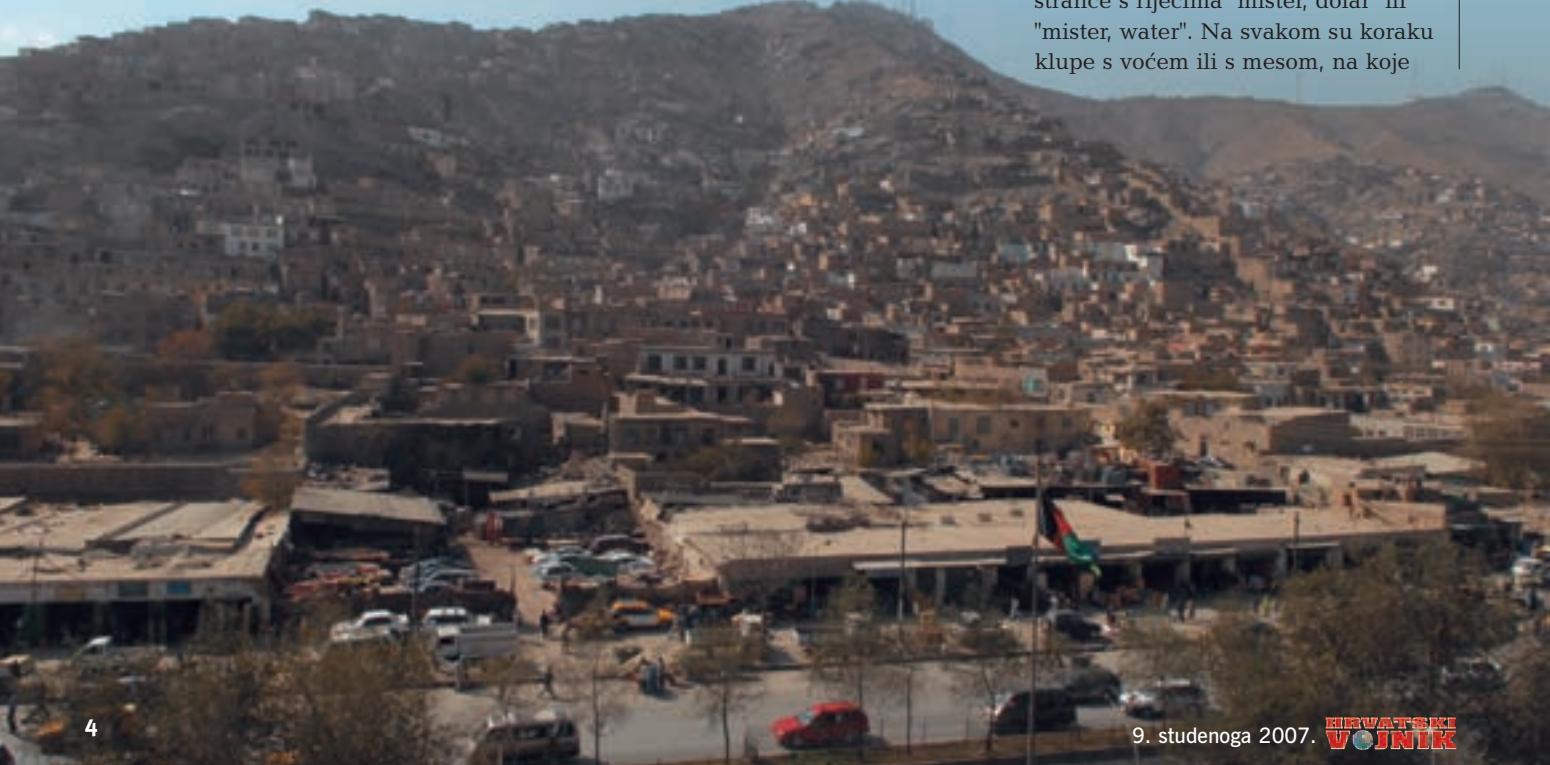
Afghanistan, zemlja u srcu Azije o kojoj se zna i mnogo i malo. Od sovjetske intervencije krajem devedesetih, pa tijekom niza ratova i političkih previranja koji su potom uslijedili, potresne slike iz Kabula i drugih afganistanskih gradova preplavili su medije diljem svijeta. Rat, terorizam, glad, siromaštvo, vjerski fanatizam, trgovina opijumom, sve je to dugogodišnja stvarnost ove napačene zemlje. Kao uostalom i drugdje, potencijalno zapaljiva etnička, rasna, pa i vjerska podijeljenost između različitih etničkih skupina (Paštuna, Tadžika, Hazara, Uzbeka, Turkmena...), šijita i sunita, ljudi indoeuropske i mongolske rase. Do Afganistana nije lako ni jednostavno doći. Nakon letova airbusom Bundeswehra preko "domaćih" gradova München i Kölna (gdje smo i prespa-

vali), a nakon više od šest sati leta stigli smo na tlo srednje Azije, u tranzitnem kampu njemačkih vojnih snaga u uzbekistanskem gradu Termezu. Mala uvertira pred ono glavno. U šatorskom naselju u Termezu, gradu smještenom u neposrednoj blizini afganistanske granice, nije dopušteno fotografiranje ili napuštanje kampa. Od Uzbekistana ćemo vidjeti samo naš kamp i susjednu zračnu luku uzbekistanske vojske. Iako, turistički gledano, i ta bivša sovjetska republika ima što pokazati. Prije svega, raskošne drevne gradove Samarkand i Buharu, koji pamte velike osvajače poput Aleksandra Velikog ili Timurra Lenka (Tamerlana).

Neizbjježan kulturološki šok

Dan poslije, evo nas napokon u Kabulu. Moćni Hercules spušta se na

međunarodnu zračnu luku Kaia. Nadmorska visina ovdje je 1800 metara. Zrak je stoga rjeđi, a planinske goleti oko grada asociraju na mjesec-čev krajolik. Kao hipnotizirani zuri-mo kroz prozore blindiranih vozila naše vojne policije, koja nas prevozi od zračne luke do kampa Warehouse. Da nema mnoštva vozila na cesti, činilo bi se da smo se vratili u biblijsko doba. Pred očima nam se nižu prizori malih (valjda ne većih od 30 kvadratnih metara) i krajnje jednostavnih zemljanih kućica, prekrivenih prašinom. Vegetacija je oskudna, pustinjska, tek pokoja travka. Promatramo nepregledni ljudski mravinjak, muškarce u tradicionalnim, vijekovima neizmijenjenim nošnjama, žene prekrivene burkama, gomilu mršave djece u poderanoj odjeći koja salijeću strance s riječima "mister, dolar" ili "mister, water". Na svakom su koraku klupe s voćem ili s mesom, na koje

pada prašina i oko čega zuje rojevi muha. Sliku nezamislivog siromaštva upotpunjaju mnoge ruševine, posljedice ratova koji ovu zemlju mrvare već gotovo trideset godina. Unatoč osjećaju da ste takve ili vrlo slične prizore već bezbroj puta vidjeli, primjerice na CNN-u, kulturološki šok kao posljedica neposrednog susreta i uvida neizbjegjan je. Prizori su to kojih čemo se u raznim varijacijama nagledati za boravka u toj napačenoj zemlji. Da, i nadisati se prašine, koje ima posvuda i koja kao da je, barem u ovo doba godine, zarobila taj višemilijunski grad. Zato se ovdje nigdje ne ide bez rupca oko vrata.

No, Kabul nudi i podnošljivije prizore. Snažna međunarodna prisutnost (ne samo vojna) uz prirodnu želju domaćih ljudi za mirom i napretkom jednostavno mora proizvesti određene pozitivne učinke. Kabul je danas i veliko gradilište: niču nove četvrti, obnavljaju se mnoge ruševine i grade ceste. Djekočice ponovno idu u školu, što im je bilo zabranjeno u doba talibana. Obnovljeno je i sveučilište s 9000 studenata, zatvoreno u vrijeme ratnih razaranja. Daleko je to još od standarda koji se podrazumijevaju u podneblju u kojemu mi živimo. Ali i Afganci imaju pravo na nadu. Treba naglasiti da sve žene ne nose burke. Sve ih je više koje otkrivaju oči ili cijelo lice ili puštaju kosu da im pada niz čelo. Država uz međunarodnu pomoć nastoji unaprijediti položaj žene u društvu, pa tako u vlasti svoj resor ima i ministrica za ženska pitanja.

Ima Kabul i rezidencijalnu četvrt, s otvorenim restoranima i hotelima. To je grad u gradu, gdje, dobro zaštićeni mnoštvom zaštita i fortifikacijama od zidanih i žičanih ograda, u lijepim kućama okruženim zelenim vr-

tovima
žive
neki
sret-

niji ljudi. Tu se mogu vidjeti i djeca koja, puna samopouzdanja, u školu idu u odjeći poznatih svjetskih modnih marki. Grad je to u kojem u, unatoč činjenici da, primjerice, samo trećina grada ima struju,

golem broj ljudi ima mobitele, satelitske antene, automobile. No, na gradskim prometnicama vlada kaos. Nema semafora, niti postoji obveza polaganja vozačkog ispita (samo kupiš auto i uključiš se u promet), ali prometne nesreće ipak nisu prečeste. Sve nekako funkcioniра. Samo neka nema bombaša samoubojica! Stoga se mora odati priznanje našim vozačima vojne policije, koji se gotovo svaki dan moraju probijati kroz tu nesnosnu gužvu bez posljedica. Čista umjetnost. Kabulske prometnice živi su dokazi snažnog praznovjerja koje tu vlada. Naime, svi kamioni nevjerojatno su šarenii, bogati bojama (najčešće crveni) i raznim ukrasima i ornamentima. Kažu da je to običaj proširen iz susjednog Pakistana, koji služi rastjerivanju uroka i zlih duhova. Valjda iz istog razloga boje se i magarci, koji imaju golemu vrijednost za mase siromašnih (neki izgleđaju poput crveno-bijelih zebri). Mogu se vidjeti i muškarci koji boje brade. Ljudi se bojama i šarenilom bore protiv naizgled beznadnog sivila koje ih sa svih strana okružuje. Ono što nas se ipak najviše dojmilo jest ponasanje domaćih ljudi s kojima smo se svaki dan susretali. Unatoč ratovima, dugogodišnjim neprijateljstvima i svim lošim iskustvima, nevjerojatno su srdačni i gostoljubivi, ali i ponosni. Uza sve to, odlikuje ih specifična orientalna ležernost i strpljivost. Fotoreporter i puto-

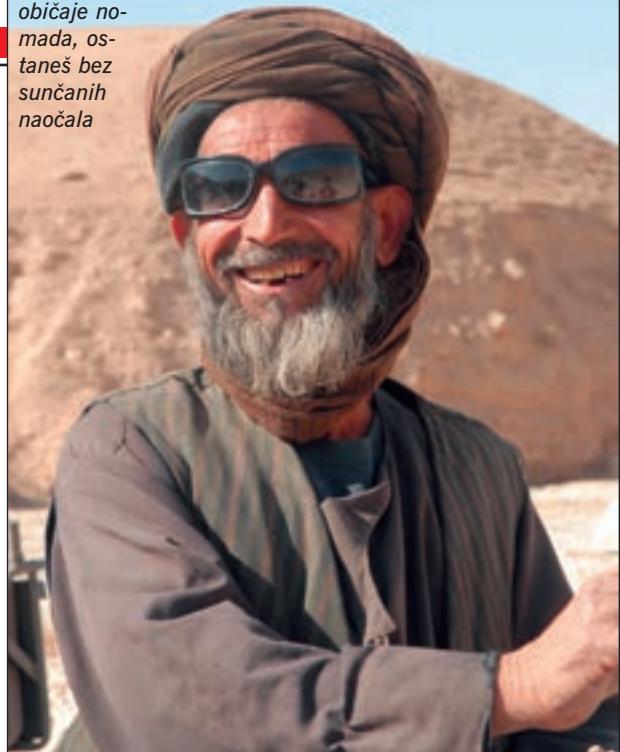
pisac Zoran Marinović kaže da još nije naišao na zemlju poput ove, u kojoj se nitko, ama baš nitko, nije odio fotografirati, niti je za to tražio novac. Svi su spremni pozirati i ostavljaju dojam da uživaju u tome. U nekim drugim zemljama, dodao je Marinović poput Jamajke ili Nigerije, nije moguće mirno proći kroz špalir ljudi dug gotovo kilometar i nesmetano fotografirati ili komunicirati, kao što smo mi na jednoj cesti pokraj Kabula. Kad se vozite po cesti, i dječa i odrasli veselo vam mašu kao da ste im prijatelj. Ili recimo važan predstavnik prijateljske zemlje u službenom posjetu.

Afganci znaju da hrvatski vojnik uvijek pruža ruku

Prije dolaska ovamo mnogo smo slušali o besprijeckornom odnosu pripadnika Hrvatske vojske prema lokalnom stanovništvu. Sad smo se na licu mesta uvjerili da je to više nego točno. Naši ljudi koji su tu već više od četiri i pol godine, odnose se prema Afganicima s poštovanjem, uvažavajući kulturološke ili vjerske razlike. A Afganci to prepoznaju. I cijene. Odmah prepoznaju hrvatsku zastavicu na našim vozilima ili na ramenima naših vojnika, koja je postala svojevršni

Ako ne znaš običaje nomada, ostaneš bez sunčanih naočala

brand dobre volje. Afganci dobro znaju da im ljudi s hrvatskom zastavicom nikad ne prilaze u prijetećem gardu, nikad se ne libe pružiti ruku, ili pozdraviti *Selam aleikum*, a uvijek su spremni djeci darovati kakav slatkiš ili sitnicu, ili priteći u pomoć. Naime kako su nam rekli, unatoč impozantnoj veličini, Kabul je ipak vrsata velikog sela, gdje svatko svakog poznaće. A na toj "čaršijskoj" ljestvici vrijednosti Hrvati stope vrlo dobro.

U zemlji poput Afganistana oni najobrazovaniji prisiljeni su iz egzistencijalnih razloga raditi kao prevoditelji za ISAF ili druge međunarodne organizacije. Tako smo upoznali i jednog sveučilišnog profesora, pravu riznicu znanja, koji svim zainteresiranima radio tumači o povijesti i znamenitostima Kabula i Afganistana. Kad smo ga, stoeći pred ruševinama kraljevske palače (srušene 2001. godine), upitali postoje li planovi za njezinu obnovu, odgovorio je da bi, prema njegovu skromnom mišljenju, palaču trebalo konzervirati upravo ovakvu kakva je, kao spomenik besmislenosti ratova koji su zadnjih desetljeća po harali njegovu zemlju. No, ne može se izbjegći susret s prepredenim trgovcima na bazarima u vojnim kampovima, koji su, koliko god vi mislili da ste vješti u cjenjanju, uvijek na dobitku. Na prodaju se nude afganistsanske kape, nargile, orijentalni tepisi, raznovrsni nakit i imitacije dragog kamenja, blještave torbice i rupci ili replike starog oružja. Dvije rečenice najčešće čujete: "Best price for you, my friend" ili "This is is home made, my friend" (u povjerenju, većina robe je iz Pakistana ili iz Kine).

Naši vojnici nam pričaju da su Afganci nadareni za učenje stranih jezika. Nakon nekoliko mjeseci rada u našem kampu, bez ikakve obuke počnu se sporazumijevati na hrvatskom. Tako su jednog našeg kolegu prije nekoliko godina, pri posjetu Kabulu, u našem vojnom kampu Afganci srdačno pozdravili s "Bok, seljačino", što je i uredno zabilježeno u ondašnjoj Obrani. I mi smo uspjeli naučiti neke riječi na paštu jeziku (rasprostranjen je i dari, varijanta perzijskog). Na primjer: "chuturasti" (kako si), "kobasti" (dobro) ili "buru buru" (brže, brže).

Nomad sa sunčanim naočalama

Upoznali smo i neke od nomada, kojih ima više od milijun u Afganistanu, koji ne poznaju i ne priznaju nikakve državne granice i koji nisu baš omiljeni kod gradskog stanovništva, jer se nikad ne zna što mogu učiniti. Njihovo je sveto pravilo da ono što uzmu postaje njihovo. Tako se susret s jednim od njih u pustinji sjeverno od Mazar-e-Sharifa pretvorio u neočekivani šou. Pred nemalim brojem naših kamera i fotoaparata, jedna je naša kolegica prišla nomadu, a on je veselo pokazao na njezine naočale, te mu ih je ona dala da ih proba i da u njima pozira što je on i napravio. No, odmah

nakon toga s naočalamama na očima (vrijednim više od 1000 kuna), nomad se laganim trkom uputio za svojim magarcima, uz povike nekih od nas: "buru, buru". Na kraju se okrenuo, da bi nas još jednom pozdrovio, teatralno, u stilu hollywoodske zvijezde, s obje podignute ruke.

I još jedna priča za kraj. Na povratku kući, nakon bo-

ravka u šatorskem naselju u Termezu i kratkog stajanja u Berlinu stigli smo u Köln, prelijepi grad na Rajni s čuvenom katedralom, glasovit i po karnevalu, pivnicama i još koječemu drugome, jedan od onih gradova u kojima na svakom koraku vidite, čujete i osjetite moć, bogatstvo i hedonizam današnjeg Zapada. U razgovoru s takstistom koji nas je prevozio od zračne luke do našeg hotela saznali smo da je - iz Afganistana. Koje li slučajnosti! Od njega smo saznali nešto o životu afganistske dijaspore na Zapadu. U Kölnu Afganaca ima oko 2000, a u cijeloj Njemačkoj 25.000. Naš takstist došao je u Njemačku kao dijete, još osamdesetih, u doba rata sa Sovjetima, i smatra se sretnim čovjekom, jer mu je sva obitelj u Njemačkoj ili Kanadi, na sigurnom. Kad smo mu kolega i ja rekli da je donedavno i naša zemlja propatila u ratu kao žrtva agresije Afganac kao iz topa reče: "Znam sve, prijatelju. Takav ti je život." Na najčistijem hrvatskom. Kolega i ja smo se zbumjeno zgleđali, a takstist je nastavio govoriti na hrvatskom. Godinama se, reče, već druži s Hrvatima i drugima iz bivše Jugoslavije koji žive i rade u Njemačkoj, pa je tako naučio naš jezik, dakako i psovke.

Nadamo se da će dojmovi koje je ponekad teško staviti na papir pomoci u stjecanju slike o gradu i ljudima u toj dalekoj zemlji u kojoj borave naši vojnici, a više o njima i njihovoj afganistanskoj misiji pisat ćemo u idućem broju. ■

Kaos na gradskim prometnicama sasvim je uobičajena slika

Na Dušni dan u Vojnom ordinarijatu služena misa za pokojne hrvatske branitelje

U znak zahvalnosti i ljubavi

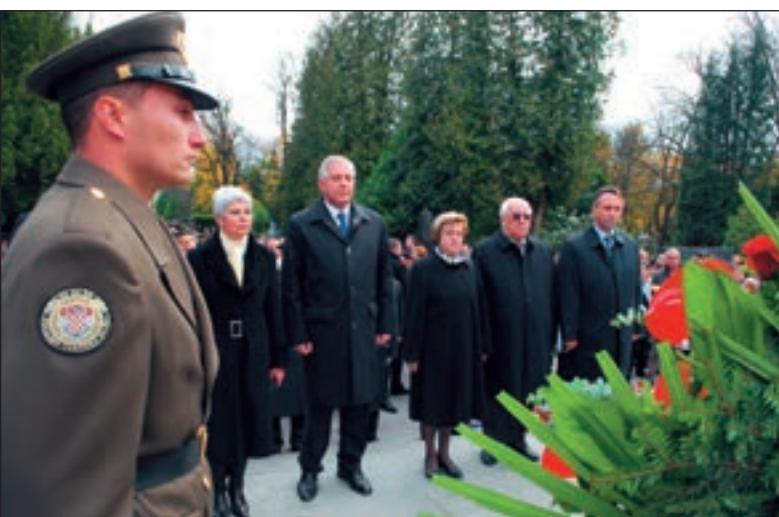
Na Dušni dan 2. studenoga u kapeli Vojnog ordinarijata služena je misa zadušnica za sve pokojne hrvatske branitelje. Koncelebrirano euharistijsko slavlje kojemu su nazočili visoki dužnosnici ministarstava obrane i unutarnjih poslova te branitelja predvodio je vojni ordinarij Juraj Jezerinac. U prigodnoj propovijedi podsjetio je da je blagdan Svih svetih dan sjećanja na naše pokojne, dodajući da se toga dana moramo spomenuti i onih koji su svojim domoljubljem i duhovnom veličinom ostavili trag u našim životima: "Molit-

va za sve njih znak je naše povezanosti sa životom koji oni sada u Bogu žive, a na to nas podsjeća cvijeće i plamen svjeća na njihovim grobovima". "Život je nepovoljiv i ima svoj temelj u Božjoj i roditeljskoj ljubavi", rekao je, napominjući da nas zato Isus u svome govoru na gori poziva na život u zrelosti i na odgovornost prema životu koji nam je darovan, izrazivši pritom uvjerenje da upravo tu možemo prepoznati i veličinu žrtve naših branitelja i svih onih koji su položili svoje živote da bismo mi danas živjeli u slobod-

snimio D. KIRIN

grešnom izboru onih koji su htjeli imati sve više, i to tuđe, a apetiti nisu ni danas nestali. Nažalost, tako je u cijelom svijetu", istaknuo je u propovijedi biskup Jezerinac, dodajući da je potrebna hrabrost, a ponekad i žrtva kako bi se očuvao mir kada je ugrožen. Podsećajući na žrtvu hrvatskih branitelja u stvaranju i obrani Lijepo Naše, istaknuo je da upravo za njih, u znak zahvalnosti i ljubavi, prikazuje misu, pozivajući na molitvu i za žive branitelje koji još na duši i tijelu nose ratne ožiljke i rane, kao i za one koji su ostali bez svojih najmilijih. Zaključivši na kraju da je Domovinski rat kontinuitet svih žrtava II. svjetskog rata i porača, a pobjeda uskršnjuće žrtve i ostvarenja Blaženstava o kojima nam je Isus u evanđelju govorio, poručio je: "Dok molimo za te žrtve i te naše junake, u isto vrijeme možemo se moliti i njima, koji su u zajedništvu s Ocem. Neka nam njihov zagovor pomogne da i mi danas ostanemo vjerni Isusovim Blaženstvima, kako bi Hrvatska imala svijetu budućnost". Misi u Ordinarijatu nazočili su i predstavnici braniteljskih udruga te Vojno-diplomatskog zaborava, a misno slavlje svojim je pjevanjem uveličala klapa HRM-a "Sveti Juraj".

M. ALVIR

snimio D. KIRIN

■ Najviši hrvatski dužnosnici odali su na blagdan Svih svetih počast hrvatskim žrtvama Domovinskog rata kod spomen-obilježja na Mirogoju

Blagoslovjen kenotaf sa 15 840 imena poginulih branitelja

U zavjetnoj crkvi Sveta Mati Slobode zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić blagoslovio je 4. studenoga kenotaf na kojemu je uklesano 15 840 imena poginulih branitelja. Taj će ophodni prostor iza oltara biti mjesto trajne molitve i sjećanja na one koji su pali u Domovinskom ratu ne pitajući kolika je cijena slobode. Zagrebačko je svetište na Jarunu bilo premalo za sve koji su im došli dati počast i sjetiti se njihove žrtve. Uz rodbinu, prijatelje, invalide Domovinskog rata, državne dužnosnike, na misi za branitelje poginule u Domovinskom ratu bili su i pripadnici OS-a, njihovi suborci koji su im se došli pokloniti s ratnim zastavama postrojbi.

"Čitajući ovdje zapisana imena", kazao je kardinal Bozanić koji je predvodio misu za poginule branitelje, "svatko tko voli svoju domovinu znaće da ga se tiče i da su svi oni dio hrvatske povijesti i naših života." Istaknuvši kako je svaki rat neizmjerno zlo i veliki gubitak, kardinal Bozanić je kazao da je neistinito čitanje Domovinskog rata po ključu koji želi izjednačiti zločinca i žrtvu i koji gleda na njega kroz prizmu nametanja krivnje hrvatskoj žrtvi. "Nama je dano u zadaću da kao živi svjedoci Domovinski rat čitamo kroz prizmu ljubavi ljudi koji su branili druge ljudi. Danas je nemoguće napisati istinu o Domovinskom ratu analizirajući samo dokumente i potpisne, položaje vojnih postrojbi i broj tehničkih sredstava. Istinu o tim godinama govore iskustva jednostavnih susreta i oprštanja, poleta i nadanja, strepnje i molitve", kazao je Bozanić. Istaknuo je i kako nemamo pravo zaboraviti vrijednosti Domovinskog rata te da ima mnogo toga čemu se možemo diviti i čime se društvo može nadahnjivati. "Samo vrijednosti, a ne blaženja, mogu jamčiti sigurnost i dobrobit domovine", istaknuo je.

L. PARLOV

Obilježena 17. obljetnica 1. gardijske brigade Tigrovi

Ostavili su trag koji se ne može izbrisati...

Bivši i sadašnji pripadnici te zapovjednici legendarnih Tigrova okupili su se 5. studenoga u vojarni "Croatia" kako bi, polaganjem vjenaca i paljenjem svjeća podno spomen-obilježja poginulim pripadnicima brigade, obilježili 17. obljetnicu osnutka i djelovanja te legendarne postrojbe Hrvatske vojske.

Vijence su položili general bojnik Jozo Miličević, general u miru Darko Rukavina, sadašnji zapovjednik brigadir Drago Horvat, pomoćnik ministrike hrvatskih branitelja Zoran Komar, predsjednik Udruge Tigar-Rakitje 1990, brigadir Zdravko Andabak i predsjednik Udruge veterana 1. gardijske brigade Tigrovi pukovnik u miru Ivica Krizmanić. Komemorativnom skupu nazočili su i glavni inspektor MORH-a general pukovnik Marijan Mareković, bivši zapovjednici 1. gardijske brigade stožerni brigadir Božo Kožul, pukovnik Ivica Krizmanić i brigadir Tomo Medved.

Počast 365-orici poginulih Tigrova odana je i u Karlovcu u vojarni "Luščić", gdje se nalazi Spomen-soba za poginule pripadnike brigade. Vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac potom je u crkvi Presvetog Srca Isusova služio misu za sve poginule pripadnike brigade. U prigodnom obraćanju zapovjednik postrojbe brigadir Drago Horvat je istaknuo kako su Tigrovi iznjedrili na stotine slavnih ratnika i uspješnih zapovjednika, koji se i danas nalaze na vodećim dužnostima u sustavu MORH-a i GS OSRH-a. I današnji pripadnici ove postrojbe aktivno sudjeluju i pridonose stvaranju mira i prekida ratnih sukoba u mirovnim misijama u svijetu, naročito u operaciji ISAF u Afganistanu.

Vojni biskup mons. Juraj Jezerinac je istaknuo tijekom homilije: "Nastojimo se prikazivanjem i slavljenjem ove

svete mise i molitvom za pokoj duša prisjetiti naših poginulih heroja. Živima, koji tuguju za svojima, želimo obilje snage i Božjeg blagoslova da izdrže ne samo žrtvu gubitka najmilijih, nego da ih obuzme sveti ponos što su njihovi bližnji poginuli u obrani nacionalnih i vjerskih svetinja. I kad gledamo slike poginulih Tigrova, svaka nam govori o sudbinama tih mladih ljudi, mladićima i djevojkama koji su založili svoje živote kad je trebalo obraniti nacionalne svetinje, na čast i ponos hrvatskog naroda. Hvalevrijedno je da se ovakve obljetnice slave, tim više što je riječ o ljudima čije je ideale, nadahnute vjerom prema Bogu i ljudima, svijet uvijek cijenio i na njima se nadahnjivao. Svaki se čovjek nalazi na raskriju izbora i stvaranja povijesti: Hoće li biti čovjek mraka i nasilja, mržnje i laži, ili čovjek svjetla i dobrote, ljubavi i istine, čovjek svetosti, graditelj mira i ljubavi, ili graditelj nemira i mržnje, ovisi samo o čovjeku. Kristov križ je mnogim našim braniteljima davao snagu da ustraju u obrani naših svetinja. Kako bi i sami ostali vjerni tom Kristovom križu, iz njega su crpili ljudsku i vjerničku snagu za uspješno izvođenje svojih zadaća obrane, stoga zasluzuju i naše vjerničko štovanje, našu molitvu i zahvalnost."

I. MATOŠEVIĆ

Seminar o demokratskom nadzoru oružanih snaga

U organizaciji Središta za sigurnosnu suradnju - RACVIAC i Centra za europske sigurnosne studije (CESS), u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju održan je dvodnevni seminar na temu "Demokratski nadzor oružanih snaga".

Svrha seminara bila je informirati sudionike o nadzoru, metodama i načinima demokratske kontrole oružanih snaga, s naglaskom na ulozi izvršne i zakonodavne vlasti. Na seminaru su među ostalima sudjelovali predstavnici ministarstava obrane i vanjskih poslova Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Moldavije, Slovenije, Srbije, Turske i Norveške.

Seminar se sastojao od teoretskog i praktičnog dijela. U sklopu teoretskog dijela održano je niz predavanja, a poseban gost predavač na seminaru bio je Selmo Cikotić, ministar obrane Bosne i Hercegovine, koji je sudionicima seminara govorio o civilno-vojnim odnosima u demokratskim zemljama. U svom izlaganju posebno se osvrnuo na ulogu Parlamentarne skupštine BiH i Udruženog vijeća za obranu i sigurnost Parlamenta BiH u demokratskom nadzoru obrambenog i sigurnosnog sektora u BiH.

Praktični dio seminara proveo je nizozemski obučni tim, a tematski dio je bio vezan uz nabavu određene količine vojnih odora mimo utvrđene procedure. Vježba parlamentarnog nadzora vojske provedena je na temelju unaprijed određenog scenarija, a radnja se odvijala u zamišljenoj zemlji. Svaki od sudionika dobio je određenu ulogu, odnosno "raspored na dužnost", i informaciju koju je trebalo iskoristiti kako bi se na najbolji način riješilo krizu. Rješavanje krize i uspjeh seminara ovisio je o angažmanu svakog sudionika.

RACVIAC je prvi seminar na temu demokratskog nadzora oružanih snaga organizirao prošle godine, tako da je ovaj nastavak dobre suradnje s Centrom za europske sigurnosne studije.

L. PARLOV

Stručno savjetovanje djelatnika veterinarske specijalnosti u Gakovu

Suvremeni izazovi u zdravstvenoj ispravnosti hrane

S obzirom na specifičnosti vojnog sustava kao velikog potrošača hrane, upozorenje je na nužnost ugovornog vezivanja samo s onim poslovnim subjektima u proizvodnji i dalnjem poslovanju s hranom koji imaju implementirane i funkcionalno razvijene sustave samokontrole. Suvremeni pristupi u provedbi službenih kontrola higijene, zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane namijenjene potrošnji u MORH-u i OSRH-u zahtijevaju i novi profil vojnog veterinarskog inspektora

Emil HANZEN

Na vojnom poligonu Gakovo od 16. do 19. listopada održano je redovito godišnje stručno savjetovanje doktora veterinarske medicine u sustavu MORH-a i OSRH-a koje su organizirali Odjel za veterinarstvo Sanitetske uprave GS OSRH-a i Služba za zdravstvenu zaštitu MORH-a. Na skupu je bilo 30 sudionika, a već petu godinu zaredom sudjeluju i gosti predavači sa Sveučilišta u Zagrebu koji svojim tematskim izlaganjima aktivno sudjeluju u programima stručne izobrazbe doktora veterinarske medicine u MO-u i OS-u. Na ovogodišnjem savjetovanju bili su prof. dr. sc. Vesna Lelas s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta, te prof. dr. sc. Josip Kos i prof. dr. sc. Marko Tadić s Veterinarskog fakulteta.

Prof. dr. sc. Vesna Lelas održala je sudionicima predavanje na temu Utjecaj obrade na kakvoću hrane, upoznavši ih s kemizmom hrane, osnovnim hranidbenim sastavnicama i njihovim nutricionističkim značenjem, te biokemijskim promjenama hrane uvjetovanim skladištenjem i dalnjim tehnološkim procesima obrade. Predavanje je trebalo upozoriti na najčešće pogreške u tehnološkoj obradi hrane, a kako bi se one mogle učinkovito otkloniti ili prevenirati, odnosno kako bi se krajnjem korisniku osigurala hrana koja će u vrijednosnom i gustativnom smislu u potpunosti zadovoljiti njegove potrebe. Prof. dr. sc. Marko Tadić održao je predavanje Primjena biostatističkih modela u upravljanju i kontroli procesa i analizi rizika, a prof. dr. sc. Josip Kos bio je na skupu kao počasni gost na temelju dosadašnje dugogodišnje uspješne suradnje i osobnog doprinosa razvoju, poziciji i ulozi struke u MORH-u i OSRH-u.

U sklopu okruglog stola raspravljalo se o suvremenim izazovima, odnosno prijetnjama vezanim uz biosigurnost i zdravstvenu ispravnost hrane, a u kontekstu trenutačnog stanja u svijetu i zemljama članicama Europske unije s mogućom posljedicom na tržiste i proizvodnju hrane u Republici Hrvatskoj u posvemašnjoj globalizaciji. S obzirom na specifičnosti vojnog sustava kao velikog potrošača hrane, upozorenje je na nužnost ugovornog vezivanja samo s onim poslovnim subjektima u proizvodnji i dalnjem poslovanju s hranom koji imaju implementirane i funkcionalno razvijene sustave samokontrole temeljene na načelima Co-

Sudionici stručnog savjetovanja

dexa Alimentariusa, dobre proizvodne i dobre higijenske prakse, te općeprihvaćenog proaktivnog HACCP sustava osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane. Upozorenje je i na nužnost redefiniranja i redizajniranja dosadašnjeg sustava inspekcijskih nadzora i službenih kontrola koje provodi Vojna veterinarska inspekcija OS RH, te izmjenu postojećih normativnih akata. Suvremeni pristupi u provedbi službenih kontrola higijene, zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane namijenjene potrošnji u MORH-u i OSRH-u zahtijevaju i novi profil vojnog veterinarskog inspektora, odnosno vojnog inspektora za hranu. Interesna područja u dalnjem stručnom usavršavanju trebala bi biti usmjerena ka biotehnologijama, bioinženjeringu, primjeni biostatističkih modela u kontroli kakvoće i sigurnosti hrane, suvremenoj laboratorijskoj dijagnostici, nutricionizmu, crijevnoj mikroflori, prehrani i zdravlju, mikrobnim indikatorima u kontroli kakvoće hrane, etici u prehrani, autentičnosti hrane, sustavima upravljanja kakvoćom i slično.

Usuglašeno je stajalište o nužnosti izrade elaborata o novim sigurnosnim izazovima u području hrane kako bi se zapovjednim strukturama i svim relevantnim čimbenicima u prehrani predstavilo trenutačno stanje u higijeni, zdravstvenoj ispravnosti i kakvoći hrane te kako će se na razini Odjela za veterinarstvo Sanitetske uprave GS OSRH uvesti stalna izrada mjesecnih prosudbi sveobuhvatnih opasnosti vezanih uz hranu. Na razini provedbenih postrojbi razvio bi se sustav sposobnosti brzog i učinkovitog preventivnog odgovora kod pojave rizika u hrani. ■

Pripadnici Hrvatskog časničkog zbora grada Rijeke u petodnevnom posjetu kolegama iz Časničkog zbora Beča

Razmjenom mišljenja i iskustava do još bolje suradnje

Tekst i fotografije - HČZ

Pripadnici Hrvatskog časničkog zbora grada Rijeke boravili su u petodnevnom posjetu Oružanim snagama Republike Austrije i kolegama iz Časničkog zbora Beča (Offiziersgesselschaft Wien). Izaslanstvo je bilo sastavljeno od časnika Istarske i Primorsko-goranske županije kao dvije regije u kojima djeluju najaktivnije organizacije pričuvnih časnika i dočasnika u Hrvatskoj. Posjet je planiran i proveden uz pomoć MORH-a te je naše časneke u Beču dočekao i kroz planirane aktivnosti proveo vojni izaslanik za Austriju, Češku i Švicarsku, brigadir Tomislav Galić. Nakon dolaska u Beč naši časnici su bili na prijamu i večeri koju je priredio načelnik glavnog stožera OSRA general zbora Roland Ertl koji je i ovom prigodom iskazao veliko zanimanje za tijek preustroja naših Oružanih snaga i djelovanje i ustroj organizacije pričuvnih časnika.

Tijekom boravka pripadnici HČZ-a obišli su i tvornicu borbenih oklopnih vozila Steyr i Visoku školu logistike. Tijekom posjeta Školi njezin zapovjednik brigadni general Dieter Jocham, predstavio je ustroj austrijskog Bundesheera te način školovanja časničkog kadra. U razgovoru nakon prezentacije utvrđene su sličnosti s našim oružanim snagama ali i gotovo isti problemi te njezina uloga u međunarodnim operacijama u potpori miru. Austrijanci naime, nisu članovi NATO-a ali su im ustroj i oprema potpuno uskladjeni s NATO standardima. U sklopu obilaska logističkog kompleksa naši su časnici imali priliku upoznati se i s kompletним pješačkim naoružanjem kojim se koristi austrijska vojska. Najviše zanimanja izazvale su nove inačice jurišne puške Steyr AUG s integriranim bacaćem granata te automatske inačice planetarno popularnog pištolja Glock. Austrijanci su organizirali i obilazak najstarije vojne akademije na svijetu, Terezianische Militärakademie u Bečkom Novom Mjestu. Goste iz Hrvatske dočekao je zamjenik zapovjedni-

ka, brigadir Hannes Gritsch koji je govorio o povijesti akademije od nastanka 1751. do današnjih dana. Dojmljivo je bilo proći prostorima na kojima se već više od 250 godina školju časnici a među kojima posebno mjesto u dvorani odlikovanih Terezijinim križem imaju i naši časnici, feldmaršal i ban Josip Jelačić von Bužim i feldmaršal Svetozar Borojević von Bojna. U dugoj tradiciji koju austrijski časnici neizmjerno cijene i njeguju, hrvatski vojnici zauzimaju posebno mjesto zbog, kako je rečeno, iznimnih vojničkih vrlina i hrabrosti koju su stoljećima iskazivali u raznim ratnim sukobima.

Boravak je upotpunjeno posjetom Zrakoplovnom muzeju u Bečkom Novom Mjestu. U impozantnom broju izložaka nalaze se i sportske jedrilice, padobrani, makete ali i primjerak njemačkog lovca iz II. sv. rata, Messerschmit Bf 109. Posjet Vojnom muzeju (Heeresmuseum) u Beču također je ostavio snažan dojam na goste iz Hrvatske. Sa zanimanjem su pratili izlaganje direktora muzeja dr. Maria Christiana Ortnera o austrijskoj ratnoj mornarici čije je sjedište bilo upravo u Hrvatskoj, u Puli. I najveći broj mornara je bio iz Hrvatske a pokazali su neizmjernu požrtvovnost u pomorskim bitkama od kojih je izdvojena upravo bitka kod Visa. Predsjednik Hrvatskog časničkog zbora grada Rijeke, poručnik Rajko Samuelli-Kačić upoznao je direktora muzeja s pronalaskom potopljenog talijanskog admiralskog broda Re d Italia u vodama kod Visa te obećao poslati snimljene dokumentarce o otkrivanjima tajni Jadranu. Dogovorena je i suradnja Hrvatskog časničkog zbora Rijeke i bečkog vojnog muzeja u problematici torpeda. Posjet članova Hrvatskog časničkog zbora kolegama u Beču završen je obilaskom dvorca Hoffbrunn, administrativnog središta Austrije u kojem djeluju austrijski predsjednik i premijer te svečanom večerom koju je priredio predsjednik Časničkog zbora Beča, brigadni general Birkmayer. ■

Post festum 4. svjetskih vojnih igara

Hyderabad - povratak na zagrebačke staze

Od 14. do 21. listopada oko 5000 vojnika pokazivalo je svoje vještine u 11 sportova. Prema službenim komentarima CISM-e, a i prema dojmovima hrvatskih sudionika, tjedan dana u Indiji značilo je povratak svjetskog vojnog sporta na sigurne staze koje su zacrtale igre u Zagrebu...

Domagoj VLAHOVIĆ, Foto: Odjel za kinezologiju i sport

Najveća svjetska vojno-sportska manifestacija svoje je četvrti izdanje doživjela u dalekoj Indiji, točnije, u višemilijunskom gradu Hyderabudu. Od 14. do 21. listopada oko 5000 vojnika pokazivalo je svoje vještine u 11 sportova. Prema službenim komentarima CISM-e, a i prema dojmovima hrvatskih sudionika, tjedan dana u Indiji značilo je povratak svjetskog vojnog sporta na sigurne staze koje su zacrtale igre u Zagrebu, a pokolebali događaji iz 2003., kad je Catania "spasila" situaciju u posljednjem čas i prihvatala se organizacije na brzinu (svaka im čast na uspjehu).

Usporedimo li Hyderabad sa Zagrebom, možemo konstatirati da je 2007. nadmašila 1999. po broju zemalja sudionica (101 nasuprot "naših" 82). Hrvatska još drži rekord broja sportaša (više od 6700) kao i sportova (20).

Kako nam je rekao jedan od čelnika hrvatskog vojno-sportskog izaslanstva koje je boravilo u Indiji, brigadir Matija

Aračić, Indijci su se potrudili oko organizacije. Državni i vojni sustav, na čelu s predsjednikom države i ministrom obrane, imao je potporu stanovništva, kako moralnu, tako i onu konkretnu, volontersku. Posebno impresivne bile su ceremonije otvaranja i zatvaranja igara.

Što se tiče sportskih rezultata, primat među vojskama svijeta neprijeporno drži Rusija. Njezini sportaši osvojili su okruglo 100 medalja (42 zlatnih). Podalje od njih bili su Kinezzi (73 medalje, 38 zlatnih), a daleko ispod treće-plasirani Nijemci (30 medalja, 7 zlatnih). Medaljama su se okitili predstavnici 49 zemalja. Nažalost, među njima nije bilo Hrvata, kojih se 32 natjecalo u osam sportova

(boks, judo, hrvanje, streljaštvo, vojni petoboj, atletika, triatlhon, jedrenje)... Najблиži odličju bio je hrvat Tomislav Vučak koji je u kategoriji do 90 kg osvojio peto mjesto. Razlog takvim rezultatima vrlo je jednostavan: konkurenčija u vojnem sportu je velika, a u atletici i borilačkim sportovima je na razini najvećih "civilnih" svjetskih natjecanja. Prema najavama iz Odjela za kinezologiju i sport u Upravi za obuku i školstvo GS OSRH, pokrenuta je inicijativa da se unaprijedi sport u našoj vojsci. U susjedstvu imamo izvrstan primjer: Slovence. Uvidjeli su važnost

sprege vojske i sporta, pa sustavno rade na zapošljavanju vrhunskih sportaša, posebno onih iz sportova korisnih vojsci. Sportaši dobivaju dobre uvjete za rad i sigurnost, a vojska izvrsne trenere i instruktore te vlastitu promociju. U Indiji su Slovenci osvojili devet medalja i završili kao deveti po uspješnosti.

Prema riječima brigadira Aračića, temelj koji budi

nadu za hrvatski vojni sport je opremanje sportskih objekata koje je u tijeku u vojnim kompleksima, dvorana, teretana, terena... Drugi temelj je više puta istaknuta suradnja MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora. Dvojica vrhunskih hrvaca, braća Žugaj, koji su nedavno postali pripadnici OSRH, trebali bi predstavljati primjer i novi početak...

Za četiri godine hrvatski vojnici-sportaši opet će se morati zaputiti na dalek put u Rio de Janeiro, na 5. SVI. Nećemo očekivati reprizu plodnog domaćinstva iz 1999., ali bar poneka medalja značila bi da sportski talenti, kojih Hrvati imaju mnogo, mogu svoju karijeru oživotvoriti i kao pripadnici OSRH... ■

Opslužna bojna ZzL-a

Od svitanja do sumraka bez odmora

Uz poštovanje svih rodova i struka, logistika je ipak srce svih OS-a, pa tako i naših. Što god planirali u bilo kojoj djelatnosti OS-a, ne možete zaobići logistiku. Od jutarnjeg ustajanja pa do kraja dana, sve aktivnosti koje se događaju vezane su uz logistiku...

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN, fotoarhiva postrojbe

Zapovijedati ovom postrojbom izuzetna je čast, ali i velika obveza. Opslužna bojna, nai-me, ima najviše podređenih postrojbi u OSRH-u, a logističku potporu pružamo civilnim i vojnim strukturama na gotovo 80 posto teritorija Hrvatske. Mi smo postrojba koja prva dolazi, a posljednja odlazi sa zadaće", kazao nam je na početku razgovora zapovjednik Opslužne bojne ZzL-a pukovnik Marinko Tarle. S pukovnikom Tarlom, koji je zapovjednik postrojbe od kolovoza ove godine, dokad je bio na dužnosti zamjenika zapovjednika, dosta dugo smo dogovarali termin za razgovor jer je, s obzirom na operativni razmještaj postrojbe, često na putu. "Ovaj posao ne može se raditi iz ureda. Treba reagirati i na najmanju sitnicu, a narav zadaća je takva da

■ Opslužna bojna pruža prvu razinu logističke potpore u stacionarnim uvjetima. Rade sve ono što je potrebno za ne-smetano funkcioniranje svih aktivnosti u vojarni

traži naš angažman 24 sata." S obzirom na brojčanu veličinu, broj podređenih zapovjedništava i razmještaj po gotovo cijeloj Hrvatskoj, riječ je o jednoj od najvećih postrojbi ZzL-a.

S misijom osiguranja i pružanja usluga opsluživanja OSRH u stacionarnim uvjetima, bojna je ustrojena sredinom prošle godine. Osim što planira, organizira i pruža usluge opsluživanja OSRH u stacionarnim uvjetima, sudjeluje također u organizaciji i pružanju usluga i civilnim strukturama. Oni su ti koji pružaju logističku potporu pri organizaciji gotovo svih velikih manifestacija,

■ "Ovaj posao ne može se raditi iz ureda. Treba reagirati i na najmanju sitnicu, a narav zadaća je takva da traži naš angažman 24 sata", ističe zapovjednik Opslužne bojne pukovnik Marinko Tarle

obljetnica, sportskih događanja.... Dizu šatore, pripremaju pozornice, dovoze i poslužuju jelo, brinu se za razglas.... Takvih događanja ima na godinu i više od pedeset, a zahvaljujući profesionalnosti i kvalitetno odrađenim zadaćama uspostavili su više nego dobru suradnju s civilnim i crkvenim strukturama.

Kad je riječ, o stacionarnoj logistici Opslužna bojna pruža prvu razinu logističke potpore u stacionarnim uvjetima. Tu zadaću prioritetno provode opslužništva vojarni, čija se struktura prilagođava specifičnosti vojarne, odnosno ovisi o njezinoj veličini te vrsti i zadaćama postrojbi koje su u vojarni smještene. Rade sve ono što je potrebno za nesmetano funkcioniranje svih aktivnosti u vojarni. Osiguranje smještaja, održavanje infrastrukture, čišćenje objekata, opskrba energentima, komunalne usluge, održavanje birotehničke, uredske i informatičke opreme te opreme za ambulante, restorane, opskrbne servise, benzinske postaje,

■ Djelatnici se u svom radu često služe strojevima i uredajima s povećanom opasnošću, tako da je poštovanje zakonske regulative, uz stručnost osoblja, preduvjet za pružanje kvalitetne i sigurne logističke potpore

zatim nabavljanje roba, materijala i usluga, priprema i posluživanje hrane i opskrba dislociranih objekata hranom, pranje i kemijsko čišćenje odjeće i opreme, zagrijavanje prostora i održavanje termoenergetskih postrojenja samo su neke od zadaća opslužništva vojarni.

Postrojba je specifična i kad je riječ o kadrovima. "Djelatnici naše postrojbe najvećim su dijelom državni službenici i namještenici. Kod nas rade kuhari, mesari, inženjeri prehrambene tehnologije, stručnjaci zaštite na radu", rekao je pukovnik Tarle te istaknuo kako to nije neobično s obzirom na zadaće postrojbe. Gotovo devedeset posto djelatnika sudionici su, kao i zapovjednik Tarle, Domovinskog rata, izrazito iskusni, stručni i veliki profesionalci. Iako su najvećim dijelom popunjeni, namjeravaju se i dalje popunjavati kvalitetnim logističkim kadrovima. "Opslužna bojna je sastavljena od iskusnih i školovanih ljudi, a želimo je još popuniti kvalitetnim logističarima iz drugih logističkih postrojbi koje se preustrojavaju."

Velika pozornost pridaje se mjerama zaštite na radu, tako da izvanrednih događaja gotovo i nema. "Naši djelatnici se u svom radu često služe strojevima i uredajima s povećanom opasnošću, tako da je poštovanje zakonske regulative, uz stručnost osoblja, preduvjet za pružanje kvalitetne i sigurne logističke

potpore. Gotovo da i ne znamo što je izvanredni događaj", istaknuo je zapovjednik bojne. "Komunikacija s djelatnicima je vrlo bitna pa se sa zapovjedne razine nastoji što češće biti u postrojbama." Suradnju s nadređenim zapovjedništvom ocijenio je više nego dobrom, što je također jedan od preduvjeta za uspješno obavljanje zadaća. A zadaća ima mnogo i svaku treba odraditi pravodobno i kvalitetno. Iako se to što oni rade vidi, oni su gotovo nevidljivi. I kad je tako, onda je sve u redu.

"Kod nas ljudi nemaju pravo na pogrešku. Ozbiljnost i budnost trebaju biti prisutne u svakom radnom mjestu, u kotlovcu, kuhinji, pri održavanju termoenergetskih postrojenja", napominje Tarle te ističe kako djelatnici imaju izrazito odgovoran odnos i prema zadaćama i prema sredstvima za rad. S obzirom na veličinu i broj vojnih pošti, najviše posla ima u vojarni "Croatia".

Na naše pitanje kako bi ocijenio značenje logistike u OS-u, pukovnik Tarle je odgovorio kako je, uz poštovanje svih rodova i struka, "logistika ipak srce svih OS-a, pa tako i naših. Što god planirali u bilo kojoj djelatnosti OS-a, ne možete zaočiti logistiku. Od jutarnjeg ustajanja pa do kraja dana, sve aktivnosti koje se događaju vezane su uz logistiku", zaključio je pukovnik. ■

Švedski inspekcijski tim u HKoV-u

Inspekcijski tim OS Kraljevine Švedske u kojem su bili voditelj tima, pukovnik Bengt Jansson, pukovnik Lars Johansson, natporučnik Christer Born i gost inspektor iz Oružanih snaga Republike Mađarske, pukovnik Erno Pellek, u sklopu provedbe aktivnosti po Bečkom dokumentu 99, posjetili su 24. listopada Zapovjedništvo HKoV-a.

Inspekcijski tim OSRH predvodio je pukovnik Ivan Šlabek iz Službe za nadzor naoružanja MORH-a. Inspekcijski tim je dočekao radni tim Zapovjedništva HKoV-a koji je predvodio bojnik Zoran Lipošćak koji je održao brifing o trenutačnom stanju, razvoju, preustroju i budućnosti Hrvatske kopnene vojske te o sudjelovanju i angažmanu naših postrojbi u mirovnoj misiji ISAF. Iznimno zanimanje inspektori su pokazali za preustroj postrojbi HKoV-a, te zaključili kako švedske i hrvatske oružane snage imaju vrlo sličan pristup u provedbi projekta napuštanja obveznog služenja vojnog roka i ugovorne pričuve. Na predstavljanju Zapovjedništva HKoV-a bili su i zapovjednici 1. gardijske brigade, brigadir Drago Horvat i 33. inženjerijske brigade, pukovnik Robert Suntešić. Oni su predstavili svoje postrojbe s naglaskom na razvoj i perspektivu u budućnosti. Bilo je riječi o razmještaju postrojbi, obrazovnoj strukturi, dobnoj granici djelatnika, opremi i naoružanju kao i trenutačnim aktivnostima u obuci novoprdošlih pripadnika u postrojbe, PP NOS-u, mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu te provedbi preustroja u postrojbama. Posjet je nastavljen inspekcijskim obilaskom vojarne 1. gardijske brigade u Karlovcu i 2. gardijske brigade u Petrinji.

I. MATOŠEVIĆ

Od 23. do 26. listopada HRM su posjetili zapovjednik RM Kraljevine Švedske, kontraadmiral Anders Gren-

Zapovjednik švedske RM u HRM-u

stad s veleposlanikom Kraljevine Švedske u RH, Nj.E. Lars Fredenom.

Nakon svečanog dočeka kontraadmiral Grenstad susreo se u Zapovjedništvu HRM-a sa zamjenikom zapovjednika komodorom Zdenkom Simičićem. Kontraadmiralu Grenstadu predstavljena je Hrvatska ratna mornarica s posebnim osvrtom na budućem ustroju i specifičnostima ustrojavanje nove postrojbe Obalne straže. Razmijenjena su iskustva u obuci pomorskih časnika uz mogućnost ukrcaja časnika HRM-a na švedske brodove. Kako se HRM koristi švedskim

naoružanjem na svojim brodovima (protubrodske rakete, borbeni sustavi za upravljanje vatrom, brodski topovi, streljivo, ...) razgovaralo se o švedskim iskustvima s tom opremom.

Kontraadmiral Grenstad je potom obišao Raketu bazu Žrnovnica i 161. raketni diviziju, koji se koristi švedskim raketama, te brodove Flote HRM-a, gdje ga je dočekao zapovjednik Flote, komodor Ivica Tolić. Kontraadmiral Grenstad susreo se i sa zapovjednikom HRM-a, komodrom Antonom Urlićem.

OJI

Novi vojni kapelan u SzOIDL-u

U Središtu za obuku i doktrinu logistike Požega 18. listopada služila se misa i slavilo svečano uvođenje novog vojnog kapelana Vojne kapelanie "Sveti Ivan Krstitelj", velečasnog Željka Volarića.

Na svečanosti su uz mons. Josipa Šantića, generalnog vikara Vojnog ordinarijata u RH, bili i kancelar Vojnog ordinarijata don Andelko Kaćunko, župnici požeških župa, vojni kapelan iz Vinkovaca te djelatnici i vojnici požeške vojarne. Prije početka svečanosti zapovjednik Središta brigadir Alojz Tomašević zahvalio se dosadašnjem kapelanu vlč. Mladenu Štivinu na besprije-kornom radu i suradnji te to poželio i novom kapelanu.

Mons. Josip Šantić je predvodio misu i svečano uvođenje u službu novog vojnog kapelana. Obratio se okupljenim djelatnicima s riječima pohvale za njihovu suradnju s Vojnim ordinarijatom te izrazio nadu da će i novi kapelan nastaviti s radom koji su utemeljili njegovi prethodnici. Riječi mons. Šantića bile su riječi potpore i poticaja za daljnji rad ne samo novom kapelanu nego i svima nazočnim. Misno slavlje su svojom pjesmom uveličali pjevači novoosnovanog zbora djelatnika Središta za obuku i doktrinu logistike Požega.

OJI

Nizozemsko izaslanstvo posjetilo HKoV

U sklopu posjeta OSRH-u, zamjenik načelnika Obrambenog stožera OS Kraljevine Nizozemske, general pukovnik Rob Bertholee s trojicom suradnika, boravio je 22. listopada u posjetu Zapovjedništvu HKoV-a u Karlovcu.

Goste je primio zapovjednik HKoV-a general pukovnik Mladen Kruljac s najблиžim suradnicima. Održana je prezentacija o HKoV-u, i sudjelovanju postrojbi HKoV-a u MVO-u te plan razvoja HKoV-a po DPR-u. Nakon toga razgovaralo se o unapređenju bilateralne suradnje između OSRH i OS Kraljevine Nizozemske. Posebno zanimanje gosti su pokazali za naše sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu.

I.M.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA UGOVARANJE I NABAVU**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**Za popunu slobodnih ustrojbenih mjesta
u Službi za ugovaranje i nabavu:**

1. Viši stručni savjetnik za pravne poslove

- VSS, Pravni fakultet
- 10 godina radnog iskustva
- položeni DSL
- poznавање engleskог jezika
- 1 izvršitelj

**2. Stručni savjetnik za robe i
usluge tehničke i prometne struke**

- VSS, tehnički ili ekonomski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSL
- 1 izvršitelj

**3. Stručni savjetnik za telekomunikacijsku
i elektroničku opremu i materijal**

- VSS, ekonomski ili elektronički smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSL
- 1 izvršitelj

**4. Stručni savjetnik za projektnu
i tehničku dokumentaciju**

- VSS, arhitektonski ili građevinski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSL
- 1 izvršitelj

**5. Stručni savjetnik za informatičku
i uredsku opremu i materijal, grafičke
usluge, tiskanice i tisk**

- VSS, ekonomski ili informatički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

**6. Stručni suradnik za opskrbna
sredstva i opremu**

- VSS, ekonomski ili tehnički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

**7. Stručni suradnik za izgradnju
vojnih i drugih objekata**

- VSS, građevinski ili ekonomski smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

**8. Viši stručni referent za
izradu periodičnih izvješća**

- VSS, informatičkog smjera
- vježbenički staž 14 - mjeseci
- 1 izvršitelj

Natječaj je otvoren do **31. prosinca 2007.**
Za sve informacije s internim natječajem
kontakt telefon je **4567-650.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO ZA MIR**

**objavljuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**1. Viši stručni savjetnik - zamjenik vojnog predstavnika,
ustrojbeno mjesto: brigadir, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija**

Uvjeti - osobni čin: brigadir

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- zapovjedno i operativno iskustvo
- završena 3. razina vojne izobrazbe
- 10 godina radnog staža

2. Viši stručni savjetnik za NATO i PzM, ustrojbeno mjesto:

pukovnik - dva izvršitelja, mjesto službe, Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: bojnik, pukovnik

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- zapovjedno i operativno iskustvo
- završena 3. razina vojne izobrazbe
- 10 godina radnog staža

3. Stručni savjetnik za PXP-IPP - ustrojbeno mjesto:

bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik, bojnik

- VSS društvenog ili tehničkog smjera
- 5 godina staža u struci

4. Stručni savjetnik za PARP - ustrojbeno mjesto:

bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik, bojnik

- VSS društvenog ili tehničkog smjera
- 5 godina staža u struci

5. Viši stručni referent za PCC, ustrojbeno mjesto satnik

- jedan izvršitelj, mjesto službe Mons, Kraljevina Belgija

Uvjeti - osobni čin: satnik

- društveni ili tehnički smjer
- 5 godina staža u struci

6. Viši stručni savjetnik - dva izvršitelja,

mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS-SRM I.

- DSL
- 10 godina staža u struci

7. Stručni suradnik - prevoditelj - jedan izvršitelj,

mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS, društvenog smjera - SRM I.

- prednost poznavanje francuskog jezika
- DSL

Osim navedenih uvjeta za popunu navedenih radnih mjesta očekuje se:

- posjedovanje važeće sigurnosne provjere razine SECRET
- iskustvo u radu s NATO tijelima i/ili međunarodnim organizacijama
- iskustvo vezano uz funkcionalno područje za koje se kandidat prijavljuje
- znanje engleskog jezika, minimalno 90% ALCPT ili STANAG 3232

Upućivanje imenovanih u Bruxelles je do **20. kolovoza 2008.**

sa stupanjem na dužnost **od 1. rujna 2008.**

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta potrebno je dostaviti do **1. prosinca 2007.** na adresu: **Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/4568-856 ili 01/4568-099.**

Sustav za otkrivanje snajpera

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) sklopila je ugovor s američkom tvrtkom General Dynamics C4 Systems o integriranju tehnologija iz sustava za otkrivanje snajpera

Boomerang u program razvoja opreme za vojnu budućnost Land Warrior. Sustav Boomerang razvila je tvrtka BBN Technologies iz Cambridgea u američkoj saveznoj državi Massachusetts.

Cilj integracije tehnologija Boomerang u Land Warrior je omogućiti vojnicima otkrivanje položaja protivničkog snajpera i odgo-

varajuću reakciju za samo nekoliko sekundi. Ta je mogućnost integrirana u program Land Warrior nakon što su to zatražili vojnici u Iraku, a temeljeno na snajperskoj opasnosti

u uvjetima gradskih operacija.

Zasad je naručeno šest sustava Boomerang koji će biti integrirani u sastav brigade Stryker raspoređene u Iraku. Vrijednost ugovora je 250 000 dolara, a posao dostave i integracije trebao bi biti dovršen do kraja 2007.

Inače, sustav za detekciju snajpera Boomerang sastoји se od skupine osjetljivih mikrofona i digitalnog zaslona. Sustav otkriva i analizira prasak na ustima cijevi oružja i udarni val koji stvara metak te računa i prikazuje točnu udaljenost i smjer snajpera. Kad se sustav integriра u program Land Warrior, vojnici će automatski primati podatke s Boomeranga na svoje osobne zaslone s taktičkim podacima.

Istraživači rade na novoj generaciji Boomeranga koja će donijeti manji i lakši sustav koji će trošiti manje energije i biti pogodniji za široku terensku primjenu.

M. PETROVIĆ

Nova poljska kupnja C-295M

NAKON što je u studenome prošle godine Poljska zaključila drugi ugovor za kupnju dva transportna aviona CASA C-295M, potkraj listopada ove godine poljska Vlada zaključila je novi, treći ugovor za kupnju dodatna dva aviona. Time će poljska flota tih srednjih taktičkih transportnih aviona narasti na brojku od 12 aviona. Tijekom kolovoza i rujna ove godine Poljskoj su isporučeni avioni koji su kupljeni prošle godine, dok se zadnja dva naručena aviona trebaju isporučiti do kraja 2008.

I zadnja dva aviona, poput ostalih 10, bit će opremljena istom CASA-inom novom zaštitnom opremom kako bi sigurnost aviona i posade digla na višu razinu. Tako je u poljske transportere ugrađen senzor AN/AAR-60 MILDS koji proizvodi tvrtka EADS Defence Elektronics, a namijenjen je upozoravanju na protivničke projektile. Uz to pilotska

kabina dobila je titanjsku zaštitu, čime je posada aviona još bolje zaštićena od krhotina granata, odnosno paljbe iz raznog pješačkog oružja. Uz to, Poljska je naručila i dva ALR-300(V)2B Radar Warning Receivera kojima je opremlila dva aviona koji pružaju *airlift* svojim snagama na istoku. Potreba za novom opremom pokazala se nužnom posebice nakon što je Poljska uspješno uspostavila redovit zračni most sa svojim

snagama koje se nalaze u misijama u Afganistanu i Iraku.

Španjolska CASA dosad je prodala diljem svijeta 60 aviona C-295M, od kojih je isporučeno njih 39. Uz Poljsku tim transportnim avionima koriste se i zemlje poput Sjedinjenih Američkih Država (za potrebe Obalne straže), Brazil, Portugal, Finska, Jordan, Španjolska i odne davno Čile.

I. SKENDEROVIC

Novi zapovjedni sustav

FRANCUSKA vojska završila je formalno kvalificiranje novog bojišničkog zapovjednog sustava SIT V1 tvrtke Nexter. Proces kvalificiranja vodila je uprava za obrambene nabave DGA, a cijeli je posao završen 31. kolovoza ove godine.

Kvalificiranje za operativnu uporabu uslijedilo je nakon terenskih testiranja koja su provedena u 1. pu-kovniji Legije stranaca, i to na vozilima AMX 10 RC, VBL i VBL2.

Pukovnija je testiranja obavila i tijekom operacija u Obali Bjelokosti, a rezultati su pokazali kako je SIT V1 kvalitetan sustav izvrsnih mogućnosti. Korisnicima omogućava brojne operativne prednosti koje ostvaruje znatno boljom informira-

nošću o taktičkoj situaciji.

Ugovori koji su dosad sklopljeni između DGA i tvrtke Nexter pokrivaju dostavu 650 sustava SIT V1 koji će biti instalirani na borbeni i zapovjedna vozila francuske vojske.

Trenutačno je u sastavu francuske vojske oko 150 bojišničkih zapovjednih sustava SIT V1 i to na tenkovima Leclerc, kotačnim borbenim vozilima AMX10RC, višenamjenskim oklopnim vozilima VBL i VB2L.

Integracija bojišničkih zapovjednih sustava SIT V1 u zapovjedni lanac francuske vojske u praksi će značiti pretvaranje planova o digita-

lizaciji bojišta u stvarnost. Tako će postrojbe francuske vojske opremljene bojišničkim zapovjednim sustavom SIT V1 s istim snagama i sredstvima moći učiniti više zadaća i znatno preciznije djelovati u uvjetima modernog bojišta.

M. PETROVIĆ

NAKON što je početkom ove godine potpisana konačna inačica ugovora između britanskog ministarstva obrane i koncerna AgustaWestland, potkraj listopada svečano je obilježen početak proizvodnje prvih dijelova za helikopter Future Lynx. Tako je u bristolskoj tvornici Oldland CNC proslavljen prvo rezanje metala, odnosno proizvodnja monolitnog donjeg dijela trupa helikoptera. Tvrtka Oldland CNC je uz tvrtku GKN Aerospace podugovarač, zadužena za proizvodnju i skla-

Počela je proizvodnja Future Lynxa

panje dijelova trupa helikoptera, koji se potom isporučuju u AgustaWestland na završnu fazu sklapanja i integriranje raznih sustava.

Future Lynx proizvodit će se u dvije inačice, BRH (Battlefield Reconnaissance Helicopter) za potrebe britanske kopnene vojske i SCMR (Surface Combatant Maritime Rotorcraft) za potrebe kraljevske ratne mornarice. Inicijalno je naručeno 40 BRH inačica i 30 SCMR inačica, uz mogućnost narudžbe dodatnih 10 helikoptera za mornaricu. Vrijednost tog ugovora sada se procjenjuje na oko 1,9 milijarde američkih dolara. BRH i SCMR dijele više od 90% zajedničkih dijelova, a bit će pokretani i istim turbovratilnim motorima CTS800-4N, koji daju 36 % više snage nego dosadašnji GEM motori. Prvi probni let Fu-

ture Lynx očekuje se tijekom 2009., a početak isporuke se planira za 2011., a uvođenje u punu operativnu uporabu u britanskoj kopnenoj vojsci očekuje se tijekom 2013., odnosno u britanskoj kraljevskoj mornarici tijekom 2014.

U britanskim oružanim snagama trenutačno se nalaze inačice AH7 i AH9 (za potrebe kopnene vojske) i Mk8 (za potrebe ratne mornarice), koje se rabe za zadaće izviđanja, napade na razne ciljeve na kopnu i moru, evakuaciju ranjenih, transport ljudstva i razne opreme.

Future Lynx će sadržavati svega 30% istih komponenti u odnosu na prethodnu inačicu. Ugrađivat će se potpuno novi repni rotor, i brojna tehnološka poboljšanja, a samo održavanje helikoptera bit će znatno jednostavnije i jeftinije, poboljšana je i njegova izdržljivost na bojištu, moći će nositi novo naoružanje, bit će integrirani novi paketi avioničke, elektronike i senzora (za mornaricu će to biti Selex S&AS Seaspray 7000E AESA radar), te BOWMAN kompatibilni digitalni komunikacijski sustav.

I. SKENDEROVIC

Andrew Linnett/Crown Copyright

Nova oklopna vozila za britanske vojнике

BRITANSKO ministarstvo obrane kupilo je još 140 oklopnih vozila Mastiff i to ponajprije za opremanje postrojbi u Iraku i Afganistanu. Mastiff je jednostavno oklopljeno vozilo dobre zaštite i zadovoljavajućih terenskih karakteristika, a prva mu je zadaća zaštita posade od mina i eksplozivnih naprava koje se često postavljaju uz cestu.

Mastiff se u britanskoj službi pokazao kao kvalitetno i sposobno vozilo, testiran je u stvarnim borbenim uvjetima te je brzo stekao popularnost među vojnicima. Ustvari, može se zaključiti kako je Mastiff britanska inačica vozila koje Amerikanci nazivaju

MRAP (Mine Resistant Ambush Protected Vehicle). Oni su dosad naručili 8800 takvih vozila, a procjenjuje sa kako su im ukupne potrebe oko 16 000 vozila MRAP.

Sva takva vozila neupućenom promatraču najlakše je opisati kao oklopljeni kamion. Naime, operativna iskustva nekoliko zadnjih godina pokazala su kako postoji velika po-

treba za dobro oklopljenim vozilima dobre nosivosti i prostranosti.

Konstruktori su brzo odgovorili na te potrebe i načinili brojne modele koji se temelje na podvozjima komercijalnih ili taktičkih kamiona na koje su postavili dovoljnu količinu oklopa te ojačali podnicu da može izdržati eksploziju mine ispod vozila.

Mastiff je britanska inačica modela Cougar koji izvorno radi američke tvrtke Force Protection Inc.

Britanski partner je tvrtka NP Aerospace iz Coventryja koja provodi integraciju i opremanje oklopolja. Mastiffi su opremljeni i dodatnim rešetkastim oklopoljem za povećanu zaštitu od ručnih raketnih bacača.

M. PETROVIĆ

Porinuće novozelandskog obalnog patrolnog broda

NOVOZELANDSKI ministar obrane Phil Goff najavio je porinuće prvog obalnog patrolnog broda imena Rotoiti (IPV - Inshore Patrol Vessel). IPV je jedan od četiri planirana projekta u programu Projector namijenjenog opremanju novozelandske kraljevske ratne mornarice.

Novi obalni patrolni brod u potpunosti je izgrađen na Novom Zelandu u brodogradilištu Whangarei te će službeno biti dostavljen mornarci potkraj ove godine nakon završnog opremanja koje će obaviti australski izvođač Tenix. Glavne značajke nove klase obalnih patrolnih brodova su istisnina 340 tona, duljina preko svega 55 m i širina 9 m, dok je maksimalna brzina 25 čvorova a najveći doplov 3 000 nautičkih milja.

U skladu s izjavom ministra obrane, porinuće novog broda smatra se drugim važnim korakom u uvođenju broda u flotu projekta Protector koji će u konačnici imati sedam brodova. Novi patrolni brodovi znatno će pridonijeti očuvanju 15 000 km novozelandske obalne linije i ekskluzivne ekonomске zone, četvrte po veličini u svijetu.

HMNZS Rotoiti, kao i preostala tri broda nakon gradnje, služit će širokom rasponu zadaća raznih vladinih agencija, uključujući policiju, carinu i konzervatore. Uloga tih patrolnih brodova nije samo u sprečavanju potencijalnih vojnih prijetnji, nego i u osiguravanju morskih bogatstava, zaštiti bioraznolikosti te čuvanju granica od međunarodnog kriminala. Do kraja 2008. godine, flota brodova projekta Protector obuhvaćat će sedam brodova u tri klase: jedan višenamjenski brod (MRV - Multi Role Vessel), dva odbalna patrolna broda (OPV - Offshore Patrol Vessel) te četiri obalna pa-

trolna broda (IPV - Inshore Patrol Vessel).

Novi obalni patrolni brodovi zamjenit će dvostruko kraće i dvostruko sporije te 20-ak godina staru klasu od tri obalna patrolna broda. Predaja nova tri broda predviđena je između siječnja i prosinca ove godine, no trenutačno se očekuje kako će dostava kasniti još četiri mjeseca. U osnovnoj posadi broda je 20 mornara i časnika (trenutačno se nalaze na obuci), četiri člana posade iz državnih agencija te 12 članova dodatnog osoblja što je ukupno 36 članova.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nesiguran program egipatskih raketnih brodova

EGIPATSKI program nabave brzih raketnih brodova i naoružanja mogao bi biti ugrožen nakon odluke američkog Kongresa o zaustavljanju 200 milijuna dolara FMF (Foreign Military Financing) programa prema Egiptu.

Tvrcki VT Halter Marine dodijeljen je potkraj lipnja ugovor vrijedan 41,5 milijuna dolara za modifikaciju sustava zapovijedanja i nadzora triju egipatskih brzih raketnih *patrolaca*

koji su kupljeni u SAD-u posredstvom Agencije za sigurnosnu vojnu kooperaciju unutar FMS (Foreign Military Sales) programa.

No, nekoliko dana ranije američki Zastupnički dom izglasao je mjeru zadržavanja 200 milijuna od 3,1 milijarde dolara rezerviranih u proračunu fiskalne 2008. godine koji su namijenjeni egipatskom vojnem programu radi pritiska na Egipat kako bi prekinuo krijumčarenje oružja u područje Gaze i unaprijeđio ljudska prava u državi. Postoje nesuglasice između zastupnika Kongresa i mornaričkog osoblja o tome hoće li donesena odluka imati

utjecaj na ugovor potpisani s VT Halter Marine ali i slične ugovore, pri čemu su zastupnici jedinstveni u odluci da se nastavi s programom s obzirom na to da su brodovi već naoruženi. Kako 80% egipatskog godišnjeg proračuna za vojnu nabavu dolazi iz američkog FMF programa, bilo koja promjena u načinu finansiranja mogla bi izravno utjecati na egipatski vojni program pa tako i ugovor s VT Halter Marineom. Američki programi FMF i FMS proizlaze iz Agencije za sigurnosnu vojnu kooperaciju (DSCA - Defense Security Cooperation Agency) pri čemu američki Kongres financira

FMF program raznim oblicima kredita i jamtava a time omogućava stratešku međunarodnu prodaju američke opreme drugim zemljama. Takvi krediti se tada mogu upotrijebiti putem FMS transakcija u svrhu komercijalnih poslova ili poslova sklopjenih putem američke vlade.

Brzi raketni brodovi namijenjeni egipatskoj mornarici duljine su 62

metra, imat će karakteristiku trupa male radarske zamjetljivosti dok će se naoružanje sastojati od glavnog topa kalibra 76 mm/62 i sustava za blisku protuzračnu obranu Mk 49 RAM. Egipatska vlada dala je suglasnost o nabavi brzih raketnih brodova još 2002. godine a ukupna vrijednost programa se procjenjuje na 565 milijuna dolara. Raketni brodovi Ambasador III gradiće se u brodogradilištu Pascagoula tvrtke Halter Marine a gradnja trupa počinje početkom 2008. dok se ulazak u operativnu službu egipatske mornarice očekuje do 2010. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Amerika modernizira svoje Orlove

TIJEKOM listopada tvrtka Raytheon sklopila je novi ugovor, vrijedan 70 milijuna američkih dolara, kojim će isporučiti AESA radare APG-63(V)3. Tim radarima bit će opremljeni borbeni avioni F-15C/D Eagle i F-15E Strike Eagle, iz sastava američkog ratnog zrakoplovstva i nacionalne garde. Isporučeni radari su dio programa koji je započet tijekom 2005., kojim se tako kani modernizirati 150 borbenih aviona F-15. Tijekom kolovoza prošle godine Raytheon je isporučio prve radare USAF-u, radi letnih testiranja i iskušavanja radara ponavljše u režimu rada zrak-zrak.

Radar APG-63v3 AESA kombinira brojne softverske i hardverske odlike radara APG-63v2 AESA i radara AN/APG-79 AESA koji se ugrađuje na Super Hornete. APG-63v2 AESA je prvi AESA radar koji je postao operativan na nekom borbenom avionu. U odnosu na njega radar APG-63v3 se ne razlikuje samo drukčijim dizajnom nego i brojnim naprednijim i lakšim podsustavima. Većina američke flote određena za modernizaciju novim radarima opremljena je višemodnim radarama AN/APG-70, koji imaju mehanički pomak radarske rešetke. Veliko zanimanje za APG-63v3 AESA radare,

odnosno za opremanje svojih borbenih aviona F-15, pokazuju i Singapur, Japan, Južna Koreja, Izrael i Saudijska Arabija.

I. SKENDEROVIC

Kopassus & Kopaska

- specijalne postrojbe Republike Indonezije

Između Tihog i Indijskog oceana, na Malajskom arhipelagu, najveća je otočna država na svijetu - Republika Indonezija. Geostrateški položaj, brojnost stanovništva, zaštita prirodnih bogatstava - prije svega nafte i plina, te trusni politički procesi u najbližem "susjedstvu" najvažniji su čimbenici današnjeg snažnog razvoja indonezijskih oružanih snaga u kojima specijalne postrojbe imaju iznimno važnu ulogu

Igor SPICIJARIĆ

ja, ona je i najmngoljudnija islamska država svijeta. Svoju neovisnost od nizozemske krunе stekla je 17. kolovoza 1945., formalno je priznata 27. prosinca 1949. Smještena u ekvatorijalnom pojusu Indonezija se proteže gotovo 1800 km u smjeru sjever - jug i oko 5100 km u smjeru istok - zapad. Golemi prostor, pravi labirint kopna u moru, bogatstvo prirodnim resursima - u novije vrijeme otkrivenim rezervama nafte i prirodnog plina i susjedstvo bogato brojnim ekonomsko-političkim procesima (kao i u samoj Indoneziji) s vojnom pozadinom, okvir su za razumijevanje konstantnog i snažnog jačanja vojne moći Indonezije.

Indonezijske oružane snage (Tentara Nasional Indonesia - TNI) danas su vrlo respektabilna vojna sila koja u svim trima granama ima više od 400 000 vojnika. Od toga

je 320 000 pripadnika u kopnenoj vojsci (TNI-AD). Ratna mornarica (TNI-AL) zajedno s marinskim korpusom ima više od 70 000 pripadnika, a ratno zrakoplovstvo (TNI-AU) više od 30 000 vojnika.

I Nacionalna policija je godinama bila sastavni dio Oružanih snaga.

Policija je formalno izdvojena iz sastava OS-a tek prije osam godina (u travnju 1999.) a taj je proces i operativno završen tijekom 2000. godine. Prema dostupnim podacima iz 2007. godine policijske snage na lokalnoj i nacionalnoj razini raspolažu s 480 000 policijaca, a na održavanje i modernizaciju svojih OS u 2008. godini Republika Indonezija potrošit će 3,2 % državnog proračuna ili približno 5-6 milijardi dolara. Posljedica je to velikog procesa modernizacije i kupovine modernih sofisticiranih oružnih sustava na svim stranama svijeta, od svih koji su takve sustave spremni prodati. Već dulje vremena na čelu indonežanskog popisa akvizitera naoružanja oružja i vojne opreme je Rusija koja je to mjesto preuzeila od NR Kine. Velika pozornost posvećena je nabavi naoružanja i opreme za indonežanske specijalne snage.

Specijalne snage

Povijest indonežanskih specijalnih snaga seže u danas već daleku 1952. godinu kada je pukovnik Alex Kawilarang, bivši zapovjednik Trećeg vojnog područja (Siliwangi) osnovao i organizirao u kopnenoj vojsci malu komando postrojbu koja će kasnije biti poznata pod imenom Kopassus. Poslije njezinog formiranja, osnovano je u različitim razdobljima, još nekoliko specijalnih postrojbi u svim trima granama OS-a i Nacionalnoj policiji. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Automatski topovi srednjeg kalibra (II. dio)

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Uprvom dijelu ovog teksta obradili smo automatske topove kalibra 25 mm i počeli prikaz sustava za uporabu ABM (airbursting munitions) streljiva na topovima od 35 mm. Tekst smo završili s usporedbom najboljih svojstava i nedostataka AHEAD i ATK ABM sustava.

Granata ABM sustava tvrtke ATK dugačka je 290 mm i ima masu od 728 grama, od čega je projektil 423 grama. Početna brzina na ustima cijevi joj je 980 metara u sekundi. Kontrolirana fragmentacija omogućuje joj pokrivanje od 28 četvornih metra, što je nešto lošije u odnosu na AHEAD streljivo istog kalibra. Uz to ATK navodi da je njezino streljivo znatno prikladnije, zbog manjeg eksplozivnog punjenja, za uništavanje točkastih ciljeva u urbanom području.

Kako se kao jedan od najvećih nedostataka AHEAD sustava tvrtke RWM Schweiz (RWM-S) navodi prevelika masa od čak šest kilograma za sustav programiranja upaljača na ustima cijevi, u prodaji bi se vrlo brzo trebao naći znatno manji i lakši sustav (od samo tri kilograma) s

jednim prstenom. Po tvrdnjama RWM-S-a topovi kalibra 30 mm opremljeni novim programerom upaljača moći će rabiti sve dosadašnje ABM streljivo ove tvrtke.

Osim ABM streljiva za topove kalibra 30 mm tvrtki ATK, RWM-S i GDOTS (General Dynamics Ordnance and Tactical Systems) na tržištu se nalazi i široka ponuda streljiva 30x173 mm u punoj ili potkaličarskoj inačici, namijenjenog uporabi na topovima Mk44 i Mk30. Jedna takva rasprskavajuća granata je Mk266 Mod 2 30 mm tvrtke ATK opremljena superbrzim udarnim upaljačem. Ovu je granatu odabrao američki marinski korpus kao glavno protupješačko streljivo za svoja EFV borbena vozila (ako ne uspije uvođenje ABM streljiva). Ideja dje-lovanja Mk266 Mod 2 granate je da se ispali neposredno ispred cilja kako bi se našao unutar najgušće zone djelovanja. Granatu Mk266 Mod 2 rabi i američka ratna mornarica, ali u kombinaciji s Nammovom

granatom Mk264 Mod 0 MPLD-T (multi-purpose low-drag-tracer). Ova se kombinacija rabi protiv brižih plovila.

Tvrta RWM-S je razvila 30x173 mm PELE (Penetrator with Enhanced Lateral Efficiency) inertnu fragmentirajuću granatu koju je testirala britanska ratna mornarica s istom namjenom da je rabi kao i američka ratna mornarica svoju granatu Mk266 Mod 2. Testiranje (i moguća uporaba) obavljeno je na topovima Mk44 instaliranim u MSI Defense Systems DS30 MkII topničkom sustavu, unutar testiranja Automatic Small-Calibre Gun Systems (ASCGS) obavljenog na britanskim fregatama Type 23. PELE granata bi se mogla rabiti i za uništavanje ciljeva u zraku i na kopnu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

“Desettonci”

Višenamjenski transportni helikopteri postali su važan dio modernih vojski tijekom šezdesetih godina prošlog stoljeća, nakon što je američka vojska u velikom broju u Vijetnamu počela slati helikoptere Bell UH-1D/H Huey. U jednom trenutku u Vijetnamu je od 4000 američkih helikoptera bilo čak 2400 Hueya. Tome se mora pridodati i 1200 nešto manjih UH-1B/C koji su uglavnom služili kao helikopteri za blisku zračnu potporu naoružani strojnicama i nevođenim raketama zrak-zemlja.

Između 1962. i 1964. Huey (originalne oznake HU-1A Iroquois) u potpunosti je istisnuo Vertolov H-21 Flying Banana iz uloge standardnog transportnog helikoptera američke vojske. Bellov, relativno jednostavan

i mali helikopter (zbog čega ga je bilo lako transportirati avionima i brodovima), opremljen rotorom sa samo dvije lopatice, omogućio je američkoj vojsci dotad neviđenu sposobnost izvođenja zračnih operacija u kojima je znalo sudjelovati i do 250 helikoptera. Osim što su vojnike u zonu djelovanja dopremali u dotad neviđeno kratkom vremenu Hueyi su i potpuno otklonili neke probleme cestovnog transporta (zastoje, mine i zasjede itd.) koji su znatno otežavali djelovanje francuskih snaga na području Indokine do 1954. godine.

Iako su same za sebe bile nedovoljne zaustaviti "crvenu najezdu" iz Sjevernog Vijetnama, od 1962. do 1975. helikopterske operacije američke kopnene vojske su se pojačavale iz mjeseca u mjesec. Na kraju

Nudeći neodoljivu kombinaciju uporabljivosti i pristupačnosti, višenamjenski helikopteri mase oko deset tona zrakoplovni su ekvivalent za dostavne kamione. Kako je tržište za te helikoptere golemo, tako je velik i broj ponuda, uglavnom američkih i europskih proizvođača

Pripremio Dražen MILIĆ

su svi helikopteri rabljeni u Vijetnamu samo u jednom tjednu prevozili 20 000 ljudi i 1600 tona tereta. U području jugoistočne Azije američka vojska angažirala je čak 22 000 pilota helikoptera. Pokretan jednim Honeywell T53 mlaznim motorom snage 1045 kW, UH-1H je projektiran za prijevoz 14 vojnika ili šest nosila. Maksimalna masa pri polijetaju bila je 4300 kilograma. Zadnji od 16 000 proizvedenih Hueya isporučen je 1976., a procjenjuje se da ih je oko 5000 još uvijek u operativnoj uporabi. Iako je američka vojska zamjenila većinu svojih Hueya, oko 150 UH-1H još uvijek je u operativnoj uporabi, a još 200 je u pričuvu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlažnih aviona 1937.-1950.

Lavočkin La-15

Iako je u mnogočemu bio bolji od MiG-a 15, Lavočkinov lovac La-15 ipak nije uspio postati jednako slavan.

Dapače, danas tek dobri znalci zrakoplovne povijesti znaju da je postojaо

Domagoj MIČIĆ

Kako se u ovom serijalu o razvoju mlažnih aviona od 1937. do 1950. isključivo bavimo avionima koji su uspjeli doći do serijske proizvodnja, ostaje skriveno s kojim su se sve naporima i rizicima suočavali zrakoplovni konstruktori tih vremena. I kad bi na kraju dobili uspešan avion, još uvijek nisu mogli biti sigurni da će ga netko htjeti. Dobar primjer za to je razvoj lovačkog aviona Lavočkin La-15.

Semjon Aleksejevič Lavočkin dobio je svoj avionski konstruktorski ured 1939., u 39 godini života točno na vrijeme da do početka nacističkog napada na Sovjetski Savez dovrši svoj prvi lovački avion La-5 (u operativnu uporabu ušao u srpnju 1942.). Tijekom rata dovršio je i lovački avion La-7. Zahvaljujući najboljem sovjetskom pilotu iz II. svjetskog rata i trostrukom heroju Sovjetskog Saveza maršalu Ivanu Nikitoviču Kožedubu, koji je leteći na La-5/7 oborio 62 njemačka aviona, i Lavočkin je postao uglednim sovjetskim konstruktorm lovačkih aviona. Iako je neposredno nakon II. svjetskog rata Lavočkin dovršio razvoj lovca

La-9 s klipnim motorom već mu je tada bilo jasno da je budućnost u turbomlažnim motorima. Zbog toga je paralelno s razvojem svog zadnjeg lovca s klipnim motorom La-11, Lavočkin pokrenuo razvoj svog prvog mlažnog lovca La-150. Sigurno nije ni pomicljao kakav će trnovit put morati prijeći prije nego sovjetsko ratno zrakoplovstvo napokon prihvati neki od njegovih aviona s turbomlažnim pogonom.

La-150 (Tip 3)

Za razliku od Jakovljeva i njegovog Jak-15 (vidi Hrvatski vojnik 46-47), Lavočkin je s La-15 krenuo drukčijim smjerom. Umjesto da u gotov trup lovca s klipnim motorom ugradi turbomlažni motor, odlučio je projektirati potpuno novi avion pokretan turbomlažnim motorom RD-10. Unatoč tome motor su ugradili u nos, pa je ispuh išao ispod trupa, tako da je na kraju izgled La-150 i Jaka-15 bio vrlo sličan. Kako bi maksimalno smanjili gubitke potiska, ispuh je bio vrlo kratak. Za razliku od Jaka-15 koji je bio niskokrilac La-150 je bio visokokri-

lac s ravnim krilima raspona 8,2 metra. Pilotska kabina smještena je maksimalno naprijed.

Iako je Lavočkin tvrdio da je La-150 tek eksperimentalni avion paralelno s njim razvio je i prototip serijskog La-150M, pa su oba aviona poletjela u rujnu 1946. Letna ispitivanja odvijala su se sve do travnja iduće godine. Tijekom njih otkriveno je da su letne odlike uglavnom zadovoljavajuće. Motor potiska 8,8 kN osiguravao je maksimalnu brzinu od solidnih 850 km/h i operativni vrhunac leta od 12 500 metara. Tijekom leta velikim brzinama pojavljuvale su se vibracije, a i težiste aviona bilo je pomaknuto previše unazad. Piloti su se bunili da je kabina preslabo izolirana od buke i hladnoće. Najveći je nedostatak bilo samo 553 kilograma goriva, što je bilo dovoljno za tek 700 kilometara doleta. Zanimljivo je da je, iako navodno tek eksperimentalni, La-150 dobio naoružanje od dva topa NS-23 kalibra 23 mm. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Genocid u suvremenoj povijesti (X)

Irak (1988.)

Irački Kurdi su tijekom druge polovice dvadesetog stoljeća podizali nekoliko oružanih pobuna protiv režima u Bagdadu, na što je redovito odgovarano represijom protiv civilnog stanovništva. Najveća iračka ofenziva protiv Kurda, nazvana Anfal, tijekom 1988. godine, rezultirala je s više od stotinu tisuća žrtava među kurdske civilima

— Hrvoje BARBERIĆ —

■ Kurdi su tradicionalno bili nemirni u cijeloj regiji

Kurdi su indoeuropski narod koji naseljava planinska područja jugoistočne Turske, zapadnog Irana i sjevernog Iraka te dijelove Azerbajdžana i Sirije. Najveći su narod na Bliskom istoku bez nacionalne države. Danas u regiji živi oko 26 milijuna Kurda, od čega u Turskoj oko četrnaest milijuna, šest i pol milijuna u Iranu, četiri i pol milijuna u Iraku te nešto više od milijun na teritoriju Sirene. Najveća kurdska urbana središta su gradovi Mosul i Kirkuk u Iraku, Sanandaj i Saqqiz u Iranu te Erzurum u Turskoj. Većinom su sunitski muslimani, pa iako njihovo podrijetlo nije do kraja razjašnjeno, u etničkom su pogledu različiti od Turaka i Arapa, dok određene kulturno-škole sličnosti imaju s Perzijancima. Etnička kohezija Kurda djelomično je razbijena podjelom na dva dijalekta - sorani i kurmanji. Nakon što je potkraj I. svjetskog rata sporazumom u Sevresu 1920. godine likvidirano Otomansko Car-

stvo, zemlje pobednice Kurdimu su obećale stvaranje neovisne države. Dano obećanje tri godine kasnije poništo je sporazum iz Lausanne na temelju kojega su Kurdi ostali podijeljeni između više država, a kurdske za-

iranska potpora Kurdimu je presta- la, pa su prepusteni na milost i nemilost iračkoj vojsci. Irak je uništio niz kurdske selo duž iranske i turske granice kako bi onemogućio svaku dostavu pomoći izvana, no za nekoliko godina stasala je nova generacija gerilaca tzv. peshmergi. Izbijanjem Iransko-iračkog rata 1980. godine Iran je obnovio pomoć iračkim Kurdimu koji su postupno preuzezeli nadzor nad velikim dijelovima sjevernog Iraka, na što je Bagdad reagirao brutalnim vojnim akcijama.

Ofenziva Anfal

Turbulentna kurdska povijest posljednjih pedeset godina naročito je bila teška tijekom režima Sada- ma Huseina između 1979. i 2003. godine. Mlađi general Sadam Husein je u srpnju 1979. na čelu zemlje naslijedio al-Bakra, pa je konsolidirao režim provodeći čistke dužnosnika i jačanjem represije prema Kurdimu i šijitima, u kojima je bio posebno veliku opasnost. U srpnju 1983. Huseinov je režim

■ Lider KDP-a Barzani i budući irački voda Saddam Husein tijekom potpisivanja primirja 1970. godine

jednice postale čimbenikom trajnih nestabilnosti u zemljama koje naseljavaju.

U Iraku je 1961. godine izbio kurdska ustanak pod vodstvom Mustafe Barzanija koji je sedamdesetih godina dobio i iransku potporu, čime je Teheran nastojao oslabiti Irak. No, nakon što su Irak i Iran 1975. godine sklopili sporazum,

uhitio osam tisuća kurdske muškaraca koji su pripadali klanu Barzani, iz kojega dolaze najveći kurdske vođe u dvadesetom stoljeću. Članovi klana su deportirani u južni Irak, gdje je većina kasnije bila ubijena.

Nakon što se irački položaj u ratu s Iranom popravio, u proljeće 1987. pokrenuta je velika iračka ofenziva protiv Kurda u kojoj je najmanje se-

dam stotina sela uništeno, a desetine tisuća civila su deportirane. Irački režim je migracijama pokušao i arabizirati sjeverno područje oko Kirkuka. Sredinom travnja 1987. u napadu na kurdske stožere u gradiću Zewa Shkanu prvi put je upotrijebljeno kemijsko oružje, koje je ranije već korišteno protiv iranske vojske i koje će postati glavnom metodom likvidacije kurdske stanovništva. Već sljedećih dana uslijedili su novi irački kemijski napadi na sela Balisan i Shaykh Wasan. Huseinov režim je upotrijebio bojne otrove unatoč tome što je Irak bio potpisnik Ženevskog protokola iz 1925. godine kojim se zabranjuje uporaba kemijskog i biološkog oružja.

Nedvojbeno najveća iračka vojna ofenziva poduzeta protiv kurdske

Sa svrhom uspješnog provođenja kampanje, sve državne i vojne institucije na sjeveru Iraka bile su stavljene pod Alijevo zapovijedanje, dok su vojnu stranu ofenzive izveli I. korpus iračke vojske iz Kirkuka i 5. korpus smješten u gradu Irbilu. Iračka vojska je u područjima gerilske aktivnosti uspostavljala zone isključenja, unutar kojih su sva naselja bila sustavno uništavana topničkom paljbom ili kemijskim oružjem. Preživjeli stanovnici su bili deportirani, dok su odrasli muškarci većinom bili ubijeni, a njihovi posmrtni ostaci tek posljednjih godina otkriveni su u masovnim grobnicama. U više seljenih naselja postavljena su minska polja kako bi se onemogućio povratak stanovnika. Sasvim sigurno najteži i medijski najekspoziraniji irački zločin nad civilnim stanov-

■ Danas sjever Iraka funkcioniра kao poluneovisna država - na slici kurdska komponenta nove iračke vojske

boraca i civila je ofenziva Anfal. Ofenziva Anfal, ili u slobodnom prijevodu Ratni plijen, nazvana je po osmom poglavlju iz Kurana, a njezina svrha je bila neutralizacija kurdskih uporišta deportacijom ili fizičkom likvidacijom velikog broja Kurda. Anfal je u stvari predstavljao kampanju od osam manjih ofenziva koje su poduzete tijekom zaključenja Iransko-iračkog rata između 23. veljače i 9. rujna 1988. Za planiranje i izvođenje ofenzive bio je zadužen Huseinov nećak general Ali Hasan al-Majid, koji je zbog uporabe kemijskog oružja protiv Kurda kasnije dobio nadimak Kemijski Ali, a u nadgledanje ofenzive povremeno se uključivao i Saddam Husein.

ništvo tijekom ofenzive Anfal dogodio se 16. ožujka 1988. u selu Halabja, gdje je između 3200 i 5000 kurdskih civila ubijeno bojnim otrovima iperitom i sarinom. No, zločin u Halabji nije bio jedina uporaba bojnih otrova tijekom Anfala, pa se procjenjuje da je još oko šezdeset kurdskih sela bilo napadnuto.

Tromost međunarodne zajednice

Prema podacima Human Rights Watcha, 115 iračkih časnika i političkih dužnosnika odgovorno je za zločine protiv civilnog stanovništva počinjene u ofenzivi Anfal. Konzervativne procjene broja Kurda ubijenih u genocidu 1988. godine kreću se oko pedeset tisuća ljudi, dok se druge prosudbe penju na između

■ Iračke vojne akcije stvorile su velike kurdske izbjegličke valove

100 i 182 tisuće ubijenih civila i boraca, što je neizravno potvrđilo izvešće generała Ali Hasana al-Majlida koji navodi da je u kampanji ubijeno oko 100 tisuća Kurda. Tijekom ofenzive Anfal stradal je čak četiri od pet tisuća kurdskih naselja na sjeveru Iraka, a nepovratno je stradal i kurdsко kulturno nasljeđe. Reakcija međunarodne zajednice na iračke zločine 1988. godine zbog delikatne međunarodne pozicije i prešutne potpore Iraku tijekom rata s Iranom bila je troma.

Nakon Zaljevskog rata 1991. godine irački su Kurdi na američki poticaj podigli novi ustank protiv bagdadskog režima koji je bio brutalno ugušen, nakon čega je milijun Kurda prebjeglo u Tursku i Iran. Posljedice iračkog genocida nad Kurdimama dodatno je pogoršao oružani sukob između iračkih i turskih kurdskih pokreta. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda tek je u ožujku 1991. osudio iračke zločine, a u uglavnom zakašnjelom pokušaju zaštite Kurda, početkom travnja 1991. na sjeveru Iraka iznad 36 paralele Sjedinjene Države su uvele zonu zabrane letova tijekom Anfala, pa se procjenjuje da je još oko šezdeset kurdskih sela bilo napadnuto.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Emir Imamović Pirke: "Jel neko video djevojčice, kurve, ratne zločince", AGM, Zagreb, 2006.

Roman se temelji na istinitom događaju otmice četiriju djevojčica koji je prije nekoliko godina uzdrmao Bosnu. Otmica sama po sebi ne bi bila toliko zanimljiva da je nisu provela dva šeprtljava kriminalca u Bosni neposredno nakon rata iz devedesetih dok još "jake i organizirane" snage UNHCR-a nadziru to područje. Kako je jedan od otmičara dobrošan i priljup, a drugi malo pokvareniji, ali ne mnogo pametniji, i njihov plan otmice je slabo razrađen. Naime, Garo i Žuti imaju plan prerušeni u policijce presresti i oteti Adelu, kći lokalnog tajkuna. No, igrom slučaja i loše organizacije lažni policijci otimaju i tri Adeline prijateljice, dok četvrtu puštaju, jer ne želi ići s njima. Ne shvaćajući da su pustili svjedoka otmice, momci se već suočavaju s novim problemom: ne mogu zatražiti otkupninu jer ne mogu doći do broja telefona oca otete djevojčice. Osim što ih pamet ne služi često najbolje, mnogi drugi sporedni likovi ne idu nesretnim otmičarima na ruku, pa otmica od samog početka ne teče obećavajuće po njih.

Uz osnovnu priču o otmici djevojčica, paralelno se problematizira i trgovanje ženama koje je u romanu predstavljeno još jednom otmicom dviju ruskih prostitutki. Treća priča prati SFOR-ove generale u BiH koji svoju tajnu skupinu plaćenika tjeraju da im nađu nestale ljubavnice. Umjesto u potragu za ratnim zločincima i normalizacijom stanja, zbog čega se u Federaciji i nalaze, oni traže otete ruske prostitutke. Tako sve to vodi u komediju koja izigrava žanr krimića.

Autor je u romanu stvorio čitavu galeriju likova, i velikoj većini njih dao dobar dio pozornosti, ne zanemarivši pritom gotovo nikoga. Biti smiješan i uvjerljiv romanopisac nije lako, a napisati satirični roman (tranzicijski parodijski krimić, kako neki kritičari nazivaju ovu vrstu romana) u ozbiljnim vremenima kao što su naša još je teže, ali Imamoviću, koji ima razvijen osjećaj za humor i koji poznaje mnoge navike svog naroda, to polazi za rukom bez nekih većih problema. Čitajući Imamovićeve intervjuve saznaš sam da je ovaj roman prvično zamišljen kao scenarij, ali je pod pritiskom urednika, kojemu se svidjela ideja, nastao roman, za koji vjerujem da će jednog dana biti uspješno ekraniziran.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Control

- britanska biografska drama (121 min.)
- režitelj: Anton Corbijn
- uloge: Sam Riley (Ian Curtis), Samantha Morton (Deborah Curtis), Alexandra Maria Lara (Annik Honoré)

Manchesterska rock skupina Joy Division, inovativnog zvuka i intrigantnih, mračnih tekstova, trebala je 19. svibnja 1980. krenuti na svoju prvu turneju po Americi. Prije njih to zahtjevno tržište već su pokorili Beatlesi, Stonesi i, na svoj način, Sex Pistolsi. Joy Division nisu odsvirali nijedan koncert s onu stranu bare. Dan uoči puta njihov 23-ogodišnji pjevač Ian Curtis objesio se u svom stanu u predgradu rodnoga grada... Poslije njegove smrti ostali članovi banda znakovito su se nazvali New Order (Novi perekid) i postoje sve do danas. Oni su podupirali snimanje ovog filma nastalog po literarnom predlošku Curtisove udovice Deborah. Redatelj Anton Corbijn snimao je Joy Division tijekom njihove karijere, a proslavio se kao fotograf poznatijih otočkih rock sastava - Depeche Modea i U2. Dosljedan svom, ali i stilu Joy Divisiona, podario nam je zrnatu crno-bijelu fotografiju, upravo onaku kakvom prosječan fan zamišlja Curtisov život. Bez obzira na to, film ipak zadire daleko dublje od te površinske bezbojnosti. Ian Curtis prikazan je kao čovjek od krvi i mesa, razapet između ljubavi prema dvjema ženama. S jedne strane supruga i dijete u okružju iz kojega od djetinjstva planira bijeg, a s druge život rock zvijezde i kozmopolitska ljubavnica širokih pogleda. On pokušava raditi ispravne stvari, ali svojim ponašanjem tone sve dublje u psihičko rastrojstvo koje ga napoljetku gurne preko ruba. Nimalo pomozno i redateljski sigurno Corbijn je, uz većinom izvrsne glumce, prikazao univerzalnu priču o srljanju mladog čovjeka u nepoznato. Onima koji žele znati više o tim istinitim događajima preporučam takoder ovogodišnji dokumentarac Joy Division, koji zasad još nije prikazan u blizini Hrvatske. U njemu svi likovi iz Controla, uključujući i pravog lana, govore o nastanku, životu i kraju Joy Divisiona.

Leon RIZMAUL

Sve je lako kad imas ideale

Zasigurno vam je poznat onaj grafit "Za ideale ginu budale". Nastao je u vremenima kad se počelo sve relativizirati i kad se htjelo i najveće istine dovesti u pitanje. Osim toga, bila je to jasna poruka mladima: "Život bez idea".

Već se dugo divim uspjesima naših sportaša. Od osamostaljenja do danas izmjenjivali su se uspjesi naših košarkaša, rukometnika, nogometnika, tenisača, skijaša, atletičara, vaterpolista, boksača, kajakaša, boćara i mnogih drugih. Promatrajući njihove uspjehe pitam sebe i vas: bi li ovi ljudi uspjeli ostvariti neki uspjeh da pred sobom nisu imali idea? Vodila ih je ljudska želja za uspjehom, sportska želja za visokim rezultatima, ideja domoljublja i promocije svoje države. Njihov primjer govori da, Bogu hvala, još ima osoba koje imaju idea.

O takvim osobama govore i čitanja 32. nedjelje kroz crkvenu godinu. Sedmorica braće Makabejaca zajedno sa svojom majkom odlaze u smrt jer ih vode ideali. Jedan kaže: "Radije ću umrijeti, nego prestupiti zakone svojih otaca"; drugi reče: "Ti nam, zlikovče, oduzimaš sadašnji Život, ali će nas Kralj svijeta, zato što umiremo za Njegove zakone, uskrisiti na život vječni"; treći: "Blago onom koji umire od ruke ljudi, u čvrstoj nadi koju ima od Boga: da će ga Bog uskrisiti". Tim hrambrim likovima ideal je život s Bogom i vjera u uskrsnuće od mrtvih. Za taj ideal kadri su poći u smrt, znajući da je uskrsnuće "ideal nad idealima" i da ne postoji žrtva ovdje na zemlji koja je teška ako se podnosi za cijenu života vječnoga.

Hrvatski pjesnik S. S. Kranjčević zbog toga poručuje svima nama: "Umrijeti ti ćeš kad u ideale svoje počneš sumnjati". Dragi prijatelji, živimo za ideale jer od idea se živi!

Žarko RELOTA

9. studenoga 1918.

Abdikacija Wilhelma II.

Poslije katastrofalnih gubitaka u kolovozu 1918. carskoj **Njemačkoj** više nije bilo spaša. Rat je bio izgubljen, što je stajalo carske krune i njemačkog cara **Wilhelma II.** koji je snosio možda najveću odgovornost za njegov početak i krvavi tijek. Nova njemačka vlada princa **Maksa Badenskog**, suočena s uskom mornara i općom revolucionjom, zatražila je da diskreditirani car napusti prijestolje. Generali su se isprva opirali, ali su političari zahtijevali žrtvovanje Wilhelma II. zbog mira u zemlji i boljih uvjeta primirja s **Antantom**. Napušten od svih i uplašen za osobnu sigurnost, njemački se car prvi put suočio sa stvarnošću, 9. studenoga 1918. potpisao je abdikaciju i još iste noći prebjegao u **Nizozemsku**, zatraživši azil. Kao ključni predstavnik njemačke agresivne politike Wilhelm II. je na **Versajskoj konferenciji** proglašen ratnim zločincem i glavnim krivcem za početak I. svjetskog rata. Tadašnji odnosi u svijetu nisu još bili zreli za sudjenje političarima, carevima i kraljevima. Nizozemska, koja je bila neutralna u svjetskom sukobu, odbila je zahtjev za izručenjem.

11. studenoga 1921.

Spomenik neznanom vojniku na Arlingtonu

Na brežuljcima **Virginije**, iznad glavnog grada **Sjedinjenih Država Washingtona**, otvoren je 11. studenoga 1921. na nacionalnom groblju **Arlington Spomenik neznanom vojniku**. Spomenik je posvećen svim neznamenim američkim i savezničkim vojnicima, žrtvama i junacima I. svjetskog rata koji su položili život za ideal slobodnog i demokratskog poretka budućega svijeta. A bilo ih je na stotine tisuća među deset milijuna civilnih i vojnih žrtava jednog od najkrvavijih ratova u povijesti svijeta. Nacionalno groblje u Arlingtonu najveće je vojno groblje na svijetu, na kojem su pokopani mnogi znani i neznani Amerikanci, od **Američkoga građanskog rata**, preko velikih svjetskih ratova, sve do žrtava ratova u **Vijetnamu** i **Perzijskom zaljevu**. Arlingtonsko groblje datira još od početka 19. stoljeća kao Memorijalni centar američkog predsjednika **Georga Washingtona**. Tijekom **Američkoga građanskog rata** snage Unije osvojile su 445 hektara južnjačkoga zemljišta i na njemu utemeljile današnje nacionalno groblje. S vremenom postalo je središnjim simbolom američke nacionalne tuge i ponosa na kojem im se svake godine dode pokloniti više od pet milijuna posjetitelja iz Amerike i svijeta.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://edition.cnn.com/SPECIALS/2003/iraq/index.html>

Proteklih desetljeća, ponajprije zbog svojih javljanja uživo i s mesta događaja, CNN je postao prva i najbolja TV mreža za praćenje aktualnosti u svijetu. Ništa drukčije nije bilo ni u doba početka rata u Iraku, u ožujku 2003. kad je CNN na svojoj internet stranici otvorio cijeli podzvjezdje o početku svrgavanja **Sadama Huseina** i njegove vlade. Ta stranica i danas je otvorena, a s obzirom na opširnost sadržaja, opisanu kronologiju rata i događaja u Iraku te videopriloge, izrađene mape i ostale elemente koji mogu biti zanimljivi potencijalnom posjetitelju, vjerojatno je najbolji i najobuhvatniji site o tom ratu. Naravno, ne treba ni dvojiti o kvaliteti videopriloga, izvještaja iz pustinje, opisa bitaka i reportaže koje prate izvrsne fotografije. CNN jednostavno sebi ne može dopustiti previd tako velikog događaja da na web postavi nešto što nije vrhunske kvalitete. Baš stoga treba preporučiti posjet stranicu...

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Puno ime Afganistana je:

- A Demokratska Republika Afganistan
- B Džamahirija Afganistan
- C Islamska Republika Afganistan

2. Godine 1219. Afganistan je potpao pod osvajača:

- A Atilu Huna
- B Džingis Kana
- C Sulejmana Veličanstvenog

3. Afganistan je stekao 1919. godine neovisnost od:

- A Francuske
- B Rusije
- C Ujedinjenog Kraljevstva

4. Sovjetska vojska se iz Afganistana povukla:

- A 1982. godine
- B 1988. godine
- C 1991. godine

5. Operacija Enduring Freedom u Afganistanu počela je:

- A u lipnju 2001.
- B u listopadu 2001.
- C u veljači 2002.

Belleville

Belleville je vodeći američki proizvođač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letačkim postrojbama i marincima.

**ISO 9001
Certified**

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT - USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjište u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske goveđe kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjošća - GORE-TEX®
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladno standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaledenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

Potplat VIBRAM® - Sierra

CORDURA

COLD MAX®

X-static

SYMPATEX
technology

vibram

**DuPont™
NOMEX®**

**Thinsulate™
INSULATION**

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 155B340, NATO CAGE CODE: ADDAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr